

II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

REGLAMENTAI

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2018/1974

2018 m. gruodžio 14 d.

kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1178/2011, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1139 nustatomi su civilinės aviacijos orlaivių įgula susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2018 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1139 dėl bendrųjų civilinės aviacijos taisyklių, ir kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra, iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2111/2005, (EB) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 ir direktyvos 2014/30/ES ir 2014/53/ES bei panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 552/2004 ir (EB) Nr. 216/2008 bei Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3922/91 ⁽¹⁾, ypač į jo 23 straipsnį,

kadangi:

- (1) Komisijos reglamente (ES) Nr. 1178/2011 ⁽²⁾ nustatyti techniniai imituojamo skrydžio treniruoklių sertifikavimo, tam tikrais orlaiviais skraidančių pilotų sertifikavimo ir pilotus mokančių, egzaminuojančių ir tikrinančių asmenų bei organizacijų sertifikavimo reikalavimai;
- (2) per paskutinį dešimtmetį nustatyta, kad lėktuvo kritinė būklė ar valdymo praradimas yra vieni iš svarbiausių rizikos veiksnių, galinčių sukelti pražūtingas komercinius skrydžius vykdančių orlaivių katastrofas, ir tų avarijų prevencija tapo strateginiu Europos ⁽³⁾ ir tarptautinio lygio prioritetu. Siekiant geriau parengti pilotus nepalankioms kritinės orlaivio būklės susidarymo ir orlaivio valdymo praradimo situacijoms, priimta naujų mokymo reikalavimų;
- (3) Komisijos reglamentu (ES) 2015/445 ⁽⁴⁾ buvo atnaujinti galiojantys komercinių pilotų mokymo reikalavimai ir į juos įtrauktas privalomas pilotų teorijos žinių elementas – mokymas, kaip išvengti orlaivio kritinės būklės ir kaip kritinės būklės orlaivį grąžinti į valdomą būseną (angl. UPRT, *upset prevention and recovery training*). Siekiant pagerinti pilotų gebėjimus išvengti lėktuvo kritinės būklės, dėl kurios lėktuvas galėtų tapti nevaldomas ar kuri net galėtų sukelti pražūtingą lėktuvo katastrofą, ir grąžinti kritinės būklės lėktuvą į valdomą būseną, būtina išsamiau aprašyti mokymo elementus ir mokymo tikslus;
- (4) UPRT mokymas turi būti rengiamas įvairiais profesinės piloto karjeros etapais ir turėtų būti įtrauktas į individualioje piloto licencijoje nurodytas teises. Turėtų būti užtikrinta, kad profesionalūs pilotai turėtų tinkamų

⁽¹⁾ 2018 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1139 dėl bendrųjų civilinės aviacijos taisyklių, ir kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra, iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2111/2005, (EB) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 ir direktyvos 2014/30/ES ir 2014/53/ES bei panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 552/2004 ir (EB) Nr. 216/2008 bei Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3922/91 (OL L 212, 2018 8 22, p. 1).

⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 3 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1178/2011, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su civilinės aviacijos orlaivių įgula susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros (OL L 311, 2011 11 25, p. 1).

⁽³⁾ 2018–2022 m. Europos aviacijos saugos plano 5.3.1 dalis, p. 33.

⁽⁴⁾ 2015 m. kovo 17 d. Komisijos reglamentas (ES) 2015/445, kuriuo dėl techninių reikalavimų ir administracinių procedūrų, susijusių su civilinių orlaivių įgulomis, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1178/2011 (OL L 74, 2015 3 18, p. 1).

gebėjimų išvengti lėktuvo kritinės būklės ir grąžinti kritinės būklės lėktuvą į valdomą būseną, taip pat kad tie gebėjimai būtų deramai lavinami. UPRT mokymas turėtų būti privaloma tvarka įtrauktas į daugianarės įgulos piloto licencijai (MPL) gauti skirtus mokymo kursus, avialinijų transporto pilotams, vykdančiams skrydžius lėktuvais (ATP(A)), skirtus integruotuosius mokymo kursus, komercinės aviacijos piloto licencijai (lėktuvais) (CPL(A)) gauti skirtus mokymo kursus ir vienpiločių lėktuvų, kuriais vykdomi daugiapiločiai skrydžiai, vienpiločių neaukštos klasės sudėtingų lėktuvų, vienpiločių aukštos klasės sudėtingų lėktuvų ir daugiapiločių lėktuvų klasės ir tipo kvalifikacijai gauti skirtus mokymo kursus. Siekiant pilotams sudaryti sąlygas išsiugdyti pažangius gebėjimus išvengti lėktuvo kritinės būklės ir grąžinti kritinės būklės lėktuvą į valdomą būseną, per atitinkamus mokymo kursus turėtų būti rengiamos susijusios oro pratybos lėktuvu;

- (5) priėmus reikalavimus dėl naujų mokymo kursų, per kuriuos būtų ugdomi pažangūs pilotų gebėjimai išvengti lėktuvo kritinės būklės ir grąžinti kritinės būklės lėktuvą į valdomą būseną, reikėtų peržiūrėti instruktoriaus pažymėjimo išdavimo reikalavimus ir užtikrinti, kad šiuos mokymo kursus dėstantys asmenys būtų tinkamai kvalifikuoti;
- (6) šiame reglamente atsižvelgiama į daugianarės įgulos piloto licencijai ir daugiapiločio lėktuvo tipo kvalifikacijai gauti skirtą UPRT mokymą reglamentuojančias nuostatas, kurias 2014 m. Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija (ICAO) priėmė iš dalies pakeitusi Čikagos konvencijos 1 priedą „Personalo licencijavimas“;
- (7) siekiant užtikrinti aviacijos saugą, naujus UPRT reikalavimus reikėtų įgyvendinti kuo greičiau. Reikėtų priimti pereinamojo laikotarpio nuostatas, kad mokymo kursus, kurie prasidėjo prieš įsigaliojant su UPRT susijusiems pilotų mokymo reikalavimų pakeitimams, būtų galima užbaigti nekeičiant jų programos. Taip pat reikėtų atsižvelgti į tai, kad pilotai, pagal Komisijos reglamentą (ES) Nr. 965/2012 ⁽¹⁾ vykdančys skrydžius komercinių oro vežėjų orlaiviais, turi reguliariai baigti oro vežėjo rengiamus mokymo kursus, kurių programoje UPRT elementų jau yra. Be to, pilotų mokymo organizacijoms turėtų būti suteiktas pereinamasis laikotarpis, per kurį jos galėtų suderinti savo mokymo programas su naujais UPRT reikalavimais. To pereinamojo laikotarpio pabaigoje visi atitinkami mokymo kursai turėtų būti rengiami laikantis naujųjų UPRT reikalavimų;
- (8) šiuo metu tebevyksta Sąjungos ir tam tikrų trečiųjų šalių derybos, per kurias, be kita ko, deramasi dėl pilotų licencijų ir susijusių sveikatos pažymėjimų keitimo. Siekiant užtikrinti, kad tebevykstant toms deryboms valstybės narės galėtų pereinamuoju laikotarpiu toliau pripažinti trečiųjų šalių licencijas ir sveikatos pažymėjimus, būtina pratęsti laikotarpį, kurį valstybės narės gali nuspręsti savo teritorijoje netaikyti Reglamento (ES) Nr. 1178/2011 nuostatų pilotams, turintiems trečiosios šalies išduotą licenciją ir susijusį sveikatos pažymėjimą ir tam tikrais orlaiviais vykdančiams nekomercinius skrydžius;
- (9) Europos aviacijos saugos agentūra Europos Komisijai pateikė įgyvendinimo taisyklių projektą kartu su savo Nuomone Nr. 06/2017;
- (10) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka pagal Reglamento (ES) 2018/1139 127 straipsnį įsteigto komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (ES) Nr. 1178/2011 iš dalies keičiamas taip:

- 1) Po 4a straipsnio įterpiamas 4b straipsnis:

„4b straipsnis

Mokymas, kaip išvengti lėktuvo kritinės būklės ir kaip kritinės būklės lėktuvą grąžinti į valdomą būseną

1. Mokymas, kaip išvengti lėktuvo kritinės būklės ir kaip kritinės būklės lėktuvą grąžinti į valdomą būseną, privaloma tvarka įtraukiamas į daugianarės įgulos piloto licencijai (MPL) gauti skirtus mokymo kursus, avialinijų transporto pilotams, vykdančiams skrydžius lėktuvais (ATP(A)), skirtus integruotuosius mokymo kursus, komercinės aviacijos piloto licencijai (lėktuvais) (CPL(A)) gauti skirtus mokymo kursus ir mokymo kursus, kuriuos baigus išduodama klasės ar tipo kvalifikacija, susijusi su:

- a) vienpiločiais lėktuvais, kuriais vykdomi daugiapiločiai skrydžiai,
- b) vienpiločiais neaukštos klasės sudėtingais lėktuvais,
- c) vienpiločiais aukštos klasės sudėtingais lėktuvais arba
- d) daugiapiločiais lėktuvais,

laikantis I priedo (FCL dalies).

⁽¹⁾ 2012 m. spalio 5 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 965/2012, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su orlaivių naudojimu skrydžiams susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros (OL L 296, 2012 10 25, p. 1).

2. Į 1 dalyje nurodytus mokymo kursus, kurie patvirtintoje mokymo organizacijoje (ATO) prasideda iki 2019 m. gruodžio 20 d., įtraukti mokymo, kaip išvengti lėktuvo kritinės būklės ir kaip kritinės būklės lėktuvą grąžinti į valdomą būseną, neprivaloma, jei:

- a) visos kitos CPL(A), ATP(A) ar MPL mokymo kurso dalys pagal I priedą (FCL dalį) išklaudytos, o įgūdžių patikrinimo egzaminas, laikantis I priedo (FCL dalies) FCL.320 (CPL), FCL.620 (IR) ar FCL.415.A (MPL) dalių, išlaikytas ne vėliau kaip 2021 m. gruodžio 20 d., arba
- b) visos kitos su lėktuvais susijusio klasės ar tipo kvalifikacijos mokymo kurso dalys pagal I priedą (FCL dalį) išklaudytos, o įgūdžių patikrinimo egzaminas, laikantis šio reglamento I priedo (FCL dalies) FCL.725 dalies c punkto antros pastraipos, išlaikytas ne vėliau kaip 2021 m. gruodžio 20 d.

Taikydama šio straipsnio 1 dalies nuostatas, kompetentinga institucija, remdamasi savo atliktu vertinimu ir ATO pateikta rekomendacija, gali įskaityti mokymą, kaip išvengti lėktuvo kritinės būklės ir kaip kritinės būklės lėktuvą grąžinti į valdomą būseną, pagal nacionalinius mokymo reikalavimus baigtą iki 2019 m. gruodžio 20 d.;

2) 12 straipsnio 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Nukrypdomos nuo šio straipsnio 1 dalies nuostatų, valstybės narės gali nuspręsti iki 2020 m. birželio 20 d. netaikyti šio reglamento nuostatų trečiosios šalies išduotą licenciją ir susijusį sveikatos pažymėjimą turintiems pilotams, vykdančioms nekomercinius skrydžius Reglamento (ES) 2018/1139 2 straipsnio 1 dalies b punkto i ar ii papunkčiuose nurodytais orlaiviais. Tuos sprendimus valstybės narės paskelbia viešai.“;

3) 12 straipsnio 8 dalis pakeičiama taip:

„8. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies nuostatų, I priedo (FCL dalies) FCL.315.A dalis, FCL.410.A dalies a punkto antras sakinyis ir FCL.725.A dalies c punktas taikomi nuo 2019 m. gruodžio 20 d.“;

4) Reglamento (ES) Nr. 1178/2011 I priedas iš dalies keičiamas pagal šio reglamento priedą.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Tačiau:

- a) 1 straipsnio 1 dalis taikoma nuo 2019 m. gruodžio 20 d.;
- b) 1 straipsnio 4 dalis taikoma nuo 2019 m. gruodžio 20 d.;
- c) nepaisant b punkto, šio reglamento priedo 2, 4, 5 ir 12 punktai taikomi nuo 2022 m. sausio 31 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2018 m. gruodžio 14 d.

Komisijos vardu
Violeta BULC
Komisijos narė

PRIEDAS

Reglamento (ES) Nr. 1178/2011 I priedas (FCL dalis) iš dalies keičiamas taip:

(1) FCL.010 dalis iš dalies keičiama taip:

a) įvadinis sakiny s pakeičiamas taip:

„Šiame priede (FCL dalyje) vartojamų terminų apibrėžtys:“;

b) prieš termino „akrobatinis skrydis“ apibrėžtį įrašoma nauja termino „prieinamas“ apibrėžtis:

„prieinamas – įrenginio apibūdinimas, reiškiantis, kad tuo įrenginiu gali naudotis:

— patvirtinta mokymo organizacija (ATO), patvirtinusi rengiamą mokymo kursą klasės ar tipo kvalifikacijai gauti; arba

— egzaminuotojas, vertinimo, egzaminavimo ar tikrinimo tikslais vedantis gebėjimų vertinimo, įgūdžių patikrinimo ar kvalifikacijos patikrinimo egzaminą;“;

c) termino „akrobatinis skrydis“ apibrėžtis pakeičiama taip:

„akrobatinis skrydis – sąmoningas skrydžio manevras, kurį atliekant galimi staigūs orlaivio padėties erdvėje pokyčiai, neįprasta padėtis erdvėje arba neįprastas pagreitėjimas; jis nebūtinai per įprastą skrydį ir jo nebūtina mokyti asmenis, norinčius gauti licencijas, pažymėjimus ar kitas kvalifikacijas nei akrobatinio skraidymo kvalifikacija;“;

d) po termino „dvinarės igulos lėktuvas“ apibrėžties įrašoma nauja termino „mokymas, kaip išvengti lėktuvo kritinės būklės ir kaip kritinės būklės lėktuvą grąžinti į valdomą būseną“ apibrėžtis:

„mokymas, kaip išvengti lėktuvo kritinės būklės ir kaip kritinės būklės lėktuvą grąžinti į valdomą būseną (UPRT) – mokymas, kurį sudaro:

— mokymas, kaip išvengti lėktuvo kritinės būklės: teorijos žinių ir skrydžio mokymo derinys, kuriuo siekiama užtikrinti, kad skrydžio igula įgytų reikiamų gebėjimų išvengti lėktuvo kritinės būklės; ir

— mokymas, kaip kritinės būklės lėktuvą grąžinti į valdomą būseną: teorijos žinių ir skrydžio mokymo derinys, kuriuo siekiama užtikrinti, kad skrydžio igula įgytų reikiamų gebėjimų kritinės būklės lėktuvą grąžinti į valdomą būseną;“;

e) po termino „dirizablis“ apibrėžties įrašoma nauja termino „laisvas FSTD“ apibrėžtis:

„laisvas FSTD – bet kuris imituojamo skrydžio treniruoklis (FSTD), kuriuo FSTD operatorius arba klientas gali naudotis be laiko apribojimų;“;

(2) FCL.310 dalis pakeičiama taip:

„FCL.310. CPL. Teorijos žinių egzaminai

Prašymo išduoti CPL teikėjas privalo įrodyti turį s suteikiamas teises atitinkančias toliau nurodytų dalykų žinias:

- a) oro teisės,
- b) bendrųjų žinių apie orlaivius (sklandmuo/sistemas/jėgainė),
- c) bendrųjų žinių apie orlaivius (prietaisai),
- d) masės ir centruotės,
- e) skrydžio vykdymo,
- f) skrydžio planavimo ir stebėjimo,
- g) žmogaus galimybių,
- h) meteorologijos,
- i) bendrosios navigacijos,
- j) radijo navigacijos,
- k) veiklos procedūrų,

- l) skrydžio principų ir
- m) ryšio priemonių.“;

(3) FCL.410.A dalis pakeičiama taip:

„FCL.410.A. MPL. Mokymo kursas ir teorijos žinių egzaminai

a) Kursas.

Prašymo išduoti MPL teikėjas privalo būti baigęs ATO rengiamą teorijos mokymo kursą ir skrydžio mokymą, kaip nustatyta šio priedo (FCL dalies) 5 priedėlyje.

b) Egzaminai.

Prašymo išduoti MPL teikėjas pagal FCL.515 dalį privalo būti įrodęs turįs ATPL(A) turėtoji būtina ir daugia-piločio orlaivio tipo kvalifikaciją atitinkanti žinių lygį.“;

(4) FCL.515 dalis pakeičiama taip:

„FCL.515. ATPL. Mokymo kursas ir teorijos egzaminai

a) Kursas.

Prašymo išduoti ATPL teikėjas privalo būti baigęs ATO rengiamą mokymo kursą. Šis kursas turi būti integruotasis mokymo kursas arba modulinis kursas, kaip nustatyta šio priedo (FCL dalies) 3 priedėlyje.

b) Egzaminai.

Prašymo išduoti ATPL teikėjas privalo įrodyti turįs suteikiamas teises atitinkančias šių dalykų žinias:

1. oro teisės,
2. bendrųjų žinių apie orlaivius (sklandmuo/sistemas/jėgainė),
3. bendrųjų žinių apie orlaivius (prietaisai),
4. masės ir centruotės,
5. skrydžio vykdymo,
6. skrydžio planavimo ir stebėjimo,
7. žmogaus galimybių,
8. meteorologijos,
9. bendrosios navigacijos,
10. radijo navigacijos,
11. veiklos procedūrų,
12. skrydžio principų ir
13. ryšio priemonių.“;

(5) FCL.615 dalis pakeičiama taip:

„FCL.615 IR. Teorijos žinios ir skrydžio mokymas

a) Kursas.

Prašymo suteikti IR teikėjas privalo būti baigęs ATO rengiamą teorijos mokymo kursą ir skrydžio mokymą. Šis kursas turi būti:

1. integruotasis mokymo kursas, kurį sudaro mokymas IR gauti, pagal šio priedo (FCL dalies) 3 priedėlį arba
2. modulinis kursas pagal šio priedo (FCL dalies) 6 priedėlį.

b) Egzaminai.

Prašymo teikėjas privalo įrodyti turįs suteikiamas teises atitinkančias toliau nurodytų dalykų teorijos žinias:

1. oro teisės,
2. bendrųjų žinių apie orlaivius (prietaisai),

3. skrydžio planavimo ir stebėjimo,
4. žmogaus galimybių,
5. meteorologijos,
6. radijo navigacijos, ir
7. ryšio priemonių.“;

(6) FCL.725 dalies d punktas pakeičiamas taip:

„d) Laikoma, kad prašymo teikėjas, turintis atitinkamo orlaivio tipo kvalifikaciją, kuria suteikiama teisė vykdyti vienpiločius arba daugiapiločius skrydžius, norintis įgyti teisę vykdyti kitos rūšies skrydžius to paties tipo orlaiviu, yra įvykdęs teorijos žinių reikalavimus. Toks prašymo teikėjas privalo baigti ATO arba AOC turėtojo, kurį kompetentinga institucija specialiai įgaliojo rengti tokį mokymą, rengiamą papildomą kitos rūšies skrydžio mokymą. Skrydžių rūšis įrašoma į licenciją.“;

(7) FCL.720.A dalis pakeičiama taip:

„FCL.720.A. Patirties reikalavimai ir išankstinės sąlygos orlaivių klasės ar tipo kvalifikacijai gauti. Lėktuvai.

Jei pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį) nustatytuose tinkamumo skraidyti duomenyse (OSD) nenurodyta kitaip, prašymo išduoti orlaivių klasės ar tipo kvalifikaciją teikėjas, norėdamas gauti atitinkamą kvalifikaciją, turi įvykdyti šiuos patirties reikalavimus ir išankstines sąlygas:

a) Vienpiločiai lėktuvai

Prašymo išduoti pirmąją vienpiločių lėktuvų klasės ar tipo kvalifikaciją, kuria suteikiama teisė valdyti lėktuvą vykdant daugiapiločius skrydžius, teikėjai turi atitikti b punkto 4 ir 5 papunkčių reikalavimus.

Papildomai:

1. Vienpiločiai kelių variklių lėktuvai

Prašymo išduoti pirmąją vienpiločių kelių variklių lėktuvų klasės ar tipo kvalifikaciją teikėjas, kaip lėktuvo įgulos vadas, privalo būti išskraidęs bent 70 valandų.

2. Vienpiločiai aukštos klasės nesudėtingi lėktuvai

Kad galėtų vykdyti mokomuosius skrydžius, prašymo išduoti vienpiločių aukštos klasės lėktuvų klasės ar tipo kvalifikaciją teikėjas privalo:

i) būti išskraidęs bent 200 valandų bendro skrydžio laiko, kurio 70 valandų turi būti išskraidytos vykdant lėktuvo įgulos vado funkcijas, ir

ii) atitikti vieną iš šių reikalavimų:

A) turėti pažymėjimą, kuriuo patvirtinama, kad jis pakankamai gerai baigė ATO rengiamą papildomą teorijos kursą, arba

B) pagal šio priedo (FCL dalies) nuostatas privalo būti išlaikęs ATPL(A) teorijos egzaminus, arba

C) be licencijos, išduotos pagal šį priedą (FCL dalį), turėti ATPL(A) arba CPL(A)/IR (įskaitomos ATPL(A) teorijos žinios), išduotą pagal Čikagos konvencijos 1 priedą.

3. Vienpiločiai aukštos klasės sudėtingi lėktuvai

Prašymo išduoti vienpiločio aukštos klasės sudėtingo lėktuvo tipo kvalifikaciją teikėjas privalo įvykdyti netik 2 papunkčio reikalavimus, bet ir turėti arba būti turėjęs atitinkamai vieno arba kelių variklių lėktuvo IR(A), kaip nustatyta G skyriuje, ir atitikti b punkto 5 papunkčio reikalavimus.

b) Daugiapiločiai lėktuvai

Prašymo išduoti pirmąją daugiapiločio lėktuvo tipo kvalifikaciją teikėjas turi būti MPL mokymo kursą lankantis pilotas mokinytis arba įvykdyti šiuos reikalavimus:

1. būti išskraidęs bent 70 valandų skrydžio laiko kaip lėktuvo įgulos vadas;
2. turėti arba būti turėjęs kelių variklių lėktuvo IR(A);

3. pagal šio priedo (FCL dalies) nuostatas privalo būti išlaikęs ATPL(A) teorijos egzaminus;
 4. išskyrus atvejus, kai orlaivio tipo kvalifikacijos kursas yra derinamas su MCC kursu:
 - i) turėti pažymėjimą, kuriuo patvirtinama, kad jis pakankamai gerai baigė lėktuvo MCC kursą, arba
 - ii) turėti pažymėjimą, kuriuo patvirtinama, kad jis pakankamai gerai baigė sraigataspurnio MCC kursą, ir kaip daugiapiločio sraigataspurnio pilotas būti išskraidęs daugiau kaip 100 valandų skrydžio laiko, arba
 - iii) būti išskraidęs bent 500 valandų kaip daugiapiločio sraigataspurnio pilotas, arba
 - iv) laikydamasis galiojančių skrydžio vykdymo reikalavimų, būti išskraidęs bent 500 valandų daugiapiločio skrydžio laiko kaip vienpiločio kelių variklių lėktuvo, kuriuo vykdomi komercinio oro transporto skrydžiai, pilotas ir
 5. būti baigęs FCL.745.A dalyje nurodytą mokymo kursą.
- c) Nepaisant b punkto, valstybė narė gali suteikti lėktuvo tipo kvalifikaciją su ribotomis daugiapiločių lėktuvų valdymo teisėmis, kuria jos turėtoji suteikiama teisė vykdyti kreiserinio skrydžio rezervinio antrojo piloto funkcijas, kai skrendama aukščiau nei FL 200, jei dviems kitiems įgulos nariams pagal b punktą suteikta lėktuvo tipo kvalifikacija.
- d) Jei atitinkamai nurodyta tinkamumo skraidyti duomenyse, lėktuvo tipo kvalifikacija suteikiamomis teisėmis iš pradžių gali būti leidžiama naudotis tik vykdant skrydžius prižiūrint instruktoriui. Skrydžių prižiūrint instruktoriui valandos įrašomos į piloto skraidymų knygelę ar lygiavertį dokumentą ir patvirtinamos instruktoriaus parašu. Šis apribojimas panaikinamas, kai pilotas įrodo, kad yra išskraidęs skrydžio prižiūrint instruktoriui laiką, kurį būtina išskraidyti pagal tinkamumo skraidyti duomenis.“;
- (8) FCL.725.A dalis pakeičiama taip:

„FCL.725.A. Teorijos ir skrydžio mokymas orlaivių klasės ir tipo kvalifikacijai gauti. Lėktuvai

Jei pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį) nustatytuose tinkamumo skraidyti duomenyse nenurodyta kitaip, taikomi šie reikalavimai:

- a) vienpiločiai kelių variklių lėktuvai:
 1. į teorijos kursą vienpiločių kelių variklių lėktuvų klasės kvalifikacijai gauti įtraukiamas bent 7 valandų skrydžio kelių variklių lėktuvu mokymas; ir
 2. į skrydžio mokymo kursą vienpiločių kelių variklių lėktuvų klasės ar tipo kvalifikacijai gauti įtraukiamos bent 2 valandos 30 minučių skrydžio kelių variklių lėktuvu su instruktoriumi normaliomis sąlygomis laiko ir ne mažiau kaip 3 valandos 30 minučių skrydžio su instruktoriumi laiko mokantis procedūrų, taikomų sugedus varikliui, ir asimetrinio skrydžio technikos;
 - b) skrydžiai virš jūros vienpiločiu lėktuvu:
 1. į mokymo kursą skrydžių virš jūros vienpiločiu lėktuvu kvalifikacijai gauti įtraukiamas teorijos mokymas ir skrydžio mokymas; ir
 2. į skrydžio mokymą lėktuvų klasės ar tipo kvalifikacijai, kuria suteikiama teisė vienpiločiu lėktuvu skraidyti virš jūros, gauti įtraukiamos bent 8 valandos skrydžio su instruktoriumi laiko, jei prašymo teikėjas turi atitinkamas lėktuvų klasės ar tipo kvalifikaciją, kuria suteikiama teisė skraidyti virš žemės, arba 10 valandų skrydžio su instruktoriumi laiko, jei prašymo teikėjas tokios kvalifikacijos neturi; ir
 - c) į mokymo skraidyti vienpiločiais neaukštos klasės sudėtingais lėktuvais, vienpiločiais aukštos klasės sudėtingais lėktuvais ir daugiapiločiais lėktuvais kursus įtraukiamas UPRT teorijos ir skrydžio mokymas, atitinkantis tos klasės ar tipo ypatybes.“;
- (9) Pridedama nauja FCL.745.A dalis:

„FCL.745.A. Išplėstinis UPRT kursas. Lėktuvai

- a) Išplėstinis UPRT kursas turi būti baigiamas ATO ir jį turi sudaryti bent:
 1. 5 valandų teorijos mokymas;
 2. instruktažas prieš skrydį ir informavimas po skrydžio; ir
 3. 3 valandos skrydžio su instruktoriumi, turinčiu lėktuvo FI(A) ir FCL.915 dalies e punkto reikalavimus atitinkančią kvalifikaciją, kurį sudaro išplėstinis UPRT mokymas lėktuvu, atitinkančiu mokymo užduoties reikalavimus.

b) Užbaigusiam UPRT kursą prašymo teikėjui ATO išduoda baigimo pažymėjimą.“;

(10) FCL.900 dalies b punkto 1 papunktis pakeičiamas taip:

„1. Kompetentinga institucija gali išduoti specialų pažymėjimą, kuriuo suteikiama teisė rengti skrydžio mokymą, kai įvykdyti šiame skyriuje nustatytų reikalavimų neįmanoma, nes:

- i) valstybėje narėje arba oro vežėjo orlaivių parke pradedami naudoti nauji orlaiviai; arba
- ii) į šį priedą (FCL dalį) įtraukiami nauji mokymo kursai.

Tokiu pažymėjimu suteikiama teisė vykdyti tik mokomuosius skrydžius, kuriuos būtina vykdyti pradedant naudoti naujo tipo orlaivį arba pagal naują mokymo kursą; šis pažymėjimas bet koku atveju galioja ne ilgiau kaip 1 metus.“;

(11) FCL.915 dalis iš dalies keičiama taip:

„FCL.915. Bendrosios išankstinės sąlygos ir reikalavimai instruktoriams

a) Bendrieji reikalavimai

Prašymo išduoti instruktoriaus pažymėjimą teikėjas turi būti ne jaunesnis kaip 18 metų.

b) Papildomi reikalavimai skrydžio orlaiviu mokantiems instruktoriams

Prašymo išduoti instruktoriaus pažymėjimą teikėjas ar instruktoriaus pažymėjimo turėtojas, turintis teisę mokyti skrydžio orlaiviu, privalo:

1. dėl mokymo licencijai gauti – turėti bent licenciją arba, kai taikomas FCL.900 dalies c punktas, lygiavertę licenciją, kuriai gauti turi būti vykdomas skrydžio mokymas;
2. dėl mokymo kvalifikacijai gauti – turėti bent atitinkamą kvalifikaciją arba, kai taikomas FCL.900 dalies c punktas, lygiavertę kvalifikaciją, kuriai gauti turi būti vykdomas skrydžio mokymas;
3. išskyrus lakūnų bandytojų instruktorius (FTI) – jie privalo:
 - i) kaip atitinkamos klasės ar tipo orlaivio, kuriuo jis ketina mokyti skrydžio, pilotas būti išskraidęs bent 15 valandų skrydžio laiko, kurio, jei taikoma, ne daugiau kaip 7 valandas gali sudaryti mokymasis tos klasės ar tipo orlaivį atitinkančiu FSTD; arba
 - ii) atitinkamos klasės ar tipo orlaiviu būti išlaikę atitinkamos kategorijos instruktoriaus gebėjimų vertinimo egzaminą; ir
4. turėti teisę per tokį skrydžio mokymą vykdyti orlaivio įgulos vado funkcijas.

c) Patirties įskaitymas siekiant gauti kitas kvalifikacijas ir pratęsti kvalifikaciją

1. Prašymo išduoti kitą instruktoriaus pažymėjimą teikėjui gali būti įskaityti mokymo ir mokymosi įgūdžiai, jau įrodyti siekiant gauti turimą instruktoriaus pažymėjimą.
2. Taikant visų instruktoriaus pažymėjimų pratęsimo reikalavimus, įskaitomos valandos, kurias prašymo teikėjas išskraidė kaip egzaminuotojas per įgūdžių patikrinimo ar kvalifikacijos patikrinimo egzaminus.

d) Įskaitant patirtį dėl kitų tipų atsižvelgiama į atitinkamus elementus, apibrėžtus pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 (OSD) I priedą (21 dalį) nustatytuose tinkamumo skraidyti duomenyse.

e) Papildomi reikalavimai dėl mokymo vedant mokymo kursą pagal FCL.745.A dalį:

1. be b punkto reikalavimų, instruktoriaus pažymėjimo turėtojas, prieš pradėdamas vesti mokymo kursą pagal FCL.745.A dalį, privalo:
 - i) kaip lėktuvo pilotas būti išskraidęs bent 500 valandų skrydžio laiko, įskaitant 200 valandų, išskraidytų vykdant skrydžio mokymą;
 - ii) įvykęs e punkto 1 papunktio i dalyje nustatytus patirties reikalavimus, būti užbaigęs ATO rengiamą UPRT instruktoriaus mokymo kursą, per kurį turėjo būti atliekamas tęstinis prašymo teikėjo gebėjimų vertinimas; ir
 - iii) užbaigęs kursą būti gavęs ATO išduotą kurso baigimo pažymėjimą, o ATO mokymo vadovas prašymo teikėjų registracijos žurnale turi būti įrašęs e punkto 1 papunktyje nurodytas teises;

2. e punkto 1 papunktyje nurodytomis teisėmis naudojamosi tik tuo atveju, jei instruktorius per praėjusius metus baigė ATO rengiamą kvalifikacijos kėlimo mokymą, per kurį mokymo vadovas gebėjimus vesti mokymo kursą pagal FCL.745.A dalį įvertino kaip tinkamus;
 3. instruktorius, turintis e punkto 1 papunktyje nurodytas teises, gali vykdyti e punkto 1 papunkčio ii dalyje nurodyto mokymo kurso instruktoriaus funkcijas, jeigu jis:
 - i) turi 25 valandų skrydžio mokymo patirtį, įgytą per mokymo kursą pagal FCL745.A dalį;
 - ii) yra išlaikęs su šia teise susijusį gebėjimų vertinimo egzaminą; ir
 - iii) atitinka e punkto 2 papunkčio įgūdžių atnaujinimo reikalavimus;
 4. šios teisės įrašomos instruktorių registracijos žurnale ir įrašą pasirašo egzaminuotojas.“;
- (12) 1 priedėlis pakeičiamas taip:

„1 priedėlis

Teorijos žinių įskaitymas

TOS PAČIOS ARBA KITOS KATEGORIJOS ORLAIVIŲ TEORIJOS ŽINIŲ ĮSKAITYMAS. PAPILDOMO MOKYMO IR EGZAMINAVIMO REIKALAVIMAI

1. LAPL, PPL, BPL ir SPL

- 1.1. Išduodant LAPL, kitos kategorijos orlaivio LAPL turėtojui visiškai įskaitomos FCL.120 dalies a punkte nurodytų bendrųjų dalykų teorijos žinios.
- 1.2. Nedarant poveikio 1.1 punkto taikymui, išduodant LAPL, PPL, BPL ar SPL, kitos kategorijos orlaivio piloto licencijos turėtojas privalo baigti teorijos mokymo kursą ir išlaikyti šių dalykų tinkamo lygio teorijos egzaminus:
 - skrydžio principų,
 - veiklos procedūrų,
 - skrydžio vykdymo ir planavimo,
 - bendrųjų žinių apie orlaivius ir
 - navigacijos.
- 1.3. Išduodant PPL, BPL ar SPL laikoma, kad tos pačios kategorijos orlaivio LAPL turėtojas yra visiškai įvykęs teorijos mokymo ir egzaminų reikalavimus.
- 1.4. Nepaisant 1.2 punkto, kad būtų galima išduoti LAPL(A), LAPL(S), kuria suteikiama teisė skristi ir TMG, turėtojas pagal FCL.135.A dalies a punkto 2 papunktį privalo įrodyti pakankamą SEP (žemės) klasės teorinių žinių lygį.

2. CPL

- 2.1. Prašymo išduoti CPL teikėjas, turintis kitos kategorijos orlaivio CPL, turi būti išklauses patvirtintą ATO rengiamą papildomo teorijos mokymo kursą, kuriame atsižvelgiama į skirtingų kategorijų orlaivių CPL išduoti skirtų mokymo programų skirtumus.
- 2.2. Prašymo teikėjas privalo išlaikyti šiuos šiame priede (FCL dalyje) nustatytus atitinkamos kategorijos orlaivio teorijos egzaminus:
 - 021 — Bendrosios žinios apie orlaivius: sklandmuo ir sistemos, elektros įranga, jėgainė ir avarinė įranga;
 - 022 — Bendrosios žinios apie orlaivius: prietaisai;
 - 032/034 — Lėktuvo (arba sraigtasparnio) charakteristikos;
 - 070 — Skrydžio procedūros ir
 - 080 — Skrydžio principai.
- 2.3. Laikoma, kad prašymo išduoti CPL teikėjas, išlaikęs atitinkamus teorijos egzaminus, būtinus tos pačios kategorijos orlaivio IR gauti, yra įvykęs žmogaus galimybių ir meteorologijos teorijos žinių reikalavimus, nebent jis yra baigęs IR mokymo kursą pagal šio priedo (FCL dalies) 6 priedėlio Aa skirsnį.

2.4. Laikoma, kad prašymo išduoti CPL teikėjas, išlaikęs atitinkamus tos pačios kategorijos orlaivių IR arba EIR teorijos egzaminus, yra įvykdęs ryšio priemonių teorijos žinių reikalavimus.

3. ATPL

3.1. Prašymo išduoti ATPL teikėjas, turintis kitos kategorijos orlaivio ATPL, turi būti išklauses patvirtintą ATO rengiamą papildomo teorijos mokymo kursą, kuriame atsižvelgiama į skirtingų kategorijų orlaivių ATPL išduoti skirtų mokymo programų skirtumus.

3.2. Prašymo teikėjas privalo išlaikyti šiame priede (FCL dalyje) nustatytus atitinkamos kategorijos orlaivio šių dalykų teorijos egzaminus:

021 — Bendrosios žinios apie orlaivius: sklandmuo ir sistemos, elektros įranga, jėgainė ir avarinė įranga;

022 — Bendrosios žinios apie orlaivius: prietaisai;

032/034 — Lėktuvo (arba sraigtasparnio) charakteristikos;

070 — Skrydžio procedūros ir

080 — Skrydžio principai.

3.3. Laikoma, kad prašymo išduoti ATPL(A) teikėjas, išlaikęs atitinkamus CPL(A) teorijos egzaminus, yra įvykdęs ryšio priemonių teorijos žinių reikalavimus.

3.4. Laikoma, kad prašymo išduoti ATPL(H) teikėjas, išlaikęs atitinkamus CPL(H) teorijos egzaminus, yra įvykdęs šių dalykų teorijos žinių reikalavimus:

— oro teisės,

— skrydžio (sraigtasparniu) principų ir

— ryšio priemonių.

3.5. Laikoma, kad prašymo išduoti ATPL(A) teikėjas, išlaikęs atitinkamus IR(A) teorijos egzaminus, yra įvykdęs ryšio priemonių teorijos žinių reikalavimus.

3.6. Laikoma, kad prašymo išduoti ATPL(H) su IR(H) teikėjas, išlaikęs atitinkamus CPL(H) teorijos egzaminus, yra įvykdęs šių dalykų teorijos žinių reikalavimus:

— skrydžio (sraigtasparniu) principų ir

— ryšio priemonių.

4. IR

4.1. Laikoma, kad prašymo išduoti IR arba EIR teikėjas, išlaikęs atitinkamus tos pačios kategorijos orlaivio CPL teorijos egzaminus, yra įvykdęs šių dalykų teorijos žinių reikalavimus:

— žmogaus galimybių,

— meteorologijos ir

— ryšio priemonių.

4.2. Prašymo išduoti IR(H) teikėjas, išlaikęs atitinkamus ATPL(H) VFR teorijos egzaminus, privalo išlaikyti šių dalykų egzaminus:

— oro teisės,

— skrydžio planavimo ir stebėjimo ir

— radijo navigacijos.“;

(13) 3 priedėlio A skirsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 4 punktą pakeičiamas taip:

„4. Kursą sudaro:

a) teorijos mokymas, atitinkantis ATPL(A) gauti reikalingą žinių lygį;

b) vizualiojo skrydžio ir skrydžio pagal prietaisus mokymas;

c) skrydžio daugiapiločiu lėktuvu MCC mokymas ir

d) UPRT pagal FCL.745.A dalį, nebent prašymo teikėjas jau yra baigęs šį mokymo kursą prieš pradėdamas ATP integruotąjį kursą.“;

b) 5 punktas pakeičiamas taip:

„5. Viso ATP(A) kurso nebaigęs ar jo užbaigti negalėjęs prašymo teikėjas gali kreiptis į kompetentingą instituciją, kad ji leistų laikyti teorijos ir praktinių įgūdžių patikrinimo egzaminus mažesnių teisių licencijai ir IR gauti, jei įvykdyti taikomi reikalavimai.“;

c) 7 punkto numeris pakeičiamas į „7.1.“ ir įterpiamas naujas 7.2 punktas:

„7.2. UPRT teorijos žinių mokymas vykdomas pagal FCL.745.A dalį.“;

d) 9 punktas pakeičiamas taip:

„9. Skrydžio mokymą, išskyrus mokymą orlaivio tipo kvalifikacijai gauti, sudaro, įskaitant visus pažangos patikrinimo egzaminus, iš viso bent 195 valandos, iš kurių iki 55 valandų viso mokymo kurso laiko gali būti treniruokliu imituojamo skrydžio pagal prietaisus laikas. Per visą 195 valandų mokymą prašymo teikėjas išskaido bent:

a) 95 valandas skrydžio su instruktoriumi laiko, kurio iki 55 valandų gali būti treniruokliu imituojamo skrydžio pagal prietaisus laikas;

b) 70 valandų vykdydamas įgulos vado funkcijas, įskaitant skrydžio pagal VFR ir skrydžio pagal prietaisus laiką, išskraidytą vykdant SPIC funkcijas. Į skrydžio vykdant įgulos vado funkcijas laiką gali būti įskaitoma ne daugiau kaip 20 valandų skrydžio pagal prietaisus laiko, išskraidyto vykdant SPIC funkcijas;

c) 50 valandų maršrutinio skrydžio vykdant įgulos vado funkcijas, įskaitant vieną bent 540 km (300 jūrmylių) maršrutinį skrydį pagal VFR, per kurį nutupiama visiškai sustojant dviejuose kituose aerodromuose nei išvykimo aerodromas; ir

d) 5 valandas skrydžio naktį laiko, kuris apima 3 valandas skrydžio su instruktoriumi laiko ir kurį sudaro bent:

1. 1 valanda maršrutinio skrydžio navigacijos;
2. penki savarankiški pakilimai ir
3. penki savarankiški nutūpimai visiškai sustojant;

e) UPRT skrydžio mokymas pagal FCL.745.A dalį;

f) 115 valandų skrydžio pagal prietaisus laiko, kurį sudaro bent:

1. 20 valandų vykdant SPIC funkcijas;
2. 15 valandų MCC, kurios gali būti treniravimosi FFS ar FNPT II valandos;
3. 50 valandų skrydžio pagal prietaisus mokymas, kurį sudaro:
 - i) iki 25 valandų gali būti treniruokliu FNPT I imituojamo skrydžio pagal prietaisus laikas arba
 - ii) iki 40 valandų gali būti treniruokliu FNPT II, FTD 2 ar FFS imituojamo skrydžio pagal prietaisus laikas, kurio iki 10 valandų gali būti mokymosi FNPT I laikas.

Bazinio skrydžio pagal prietaisus modulio kurso baigimo pažymėjimą turinčiam prašymo teikėjui įskaitoma iki 10 valandų privalomojo skrydžio pagal prietaisus mokymo laiko. Mokymosi BITD valandos neįskaitomos; ir

g) 5 valandos lėktuvu, kuris:

1. yra sertifikuotas vežti bent 4 asmenis; ir
2. turi kintamojo žingsnio oro sraigtą ir įtraukiamąją važiuoklę.“;

(14) 5 priedėlis iš dalies keičiamas taip:

a) 7 punktas pakeičiamas taip:

„7. Patvirtintą MPL teorijos kursą sudaro bent 750 valandų mokymas ATPL(A) gauti būtino lygio žinioms įgyti, taip pat valandos, būtinos:

- a) teorijos mokymui atitinkamo tipo kvalifikacijai gauti pagal H skyrių ir
- b) UPRT teorijos mokymui pagal FCL.745.A dalį.“;

b) 8 punktas pakeičiamas taip:

„8. Skrydžio mokymą sudaro iš viso bent 240 valandų, išskraidytų vykdant PF ir PM funkcijas per tikrą ir imituojamą skrydį; mokymas suskirstytas į keturis etapus:

a) 1 etapas. Pagrindiniai skrydžio įgūdžiai

Specialus pradinis vienpiločio skrydžio lėktuvu mokymas.

b) 2 etapas. Baziniai įgūdžiai

Daugiapiločio skrydžio ir skrydžio pagal prietaisus mokymas.

c) 3 etapas. Vidutinio sudėtingumo įgūdžiai

Daugianarės įgulos veiksmi skrendant kelių turbininių variklių lėktuvu, sertifikuotu kaip aukštos klasės lėktuvai pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį).

d) 4 etapas. Sudėtingi įgūdžiai

Mokymas orlaivio tipo kvalifikacijai gauti su avialinijomis susijusioje aplinkoje.

MCC reikalavimai įtraukiami į atitinkamus pirmiau nurodytus etapus.

Asimetrinio skrydžio mokymas vykdomas lėktuvu arba FFS.“;

c) įterpiamas naujas 8a punktas:

„8a. Skrydžio patirtis realaus skrydžio metu apima:

a) visus H skyriuje nustatytus patirties reikalavimus;

b) UPRT skrydžio mokymą pagal FCL.745.A dalį;

c) lėktuvo UPRT pratybas, susijusias su atitinkamo tipo ypatumais pagal FCL.725.A dalies c punktą;

d) naktinį skrydį;

e) skrydį tik pagal prietaisus ir

f) patirtį, būtiną atitinkamam skraidymo meistriškumui pasiekti.“;

(15) 9 priedėlis pakeičiamas taip:

„9 priedėlis

Mokymas, įgūdžių patikrinimas ir kvalifikacijos patikrinimas MPL, ATPL, tipo ir klasės kvalifikacijai gauti ir IR kvalifikacijos patikrinimas

A. Bendrieji reikalavimai

1. Prašymo laikyti įgūdžių patikrinimo egzaminą teikėjas turi būti išklaušęs mokymo kursą tos pačios klasės ar tipo orlaiviu, koks bus naudojamas per egzaminą.

MPA ir PL tipo kvalifikacijos mokymas vykdomas naudojant FFS arba imituojamo skrydžio treniruoklį (-ius) ir FFS. Įgūdžių patikrinimas arba kvalifikacijos patikrinimas MPA ir PL tipo kvalifikacijai ir ATPL bei MPL gauti atliekami naudojant FFS, jei yra.

SPA ir sraigatsparnių klasės ar tipo kvalifikacijos mokymas, įgūdžių patikrinimas arba kvalifikacijos patikrinimas atliekami:

a) laisvu ir prieinamu FFS arba

b) imituojamo skrydžio treniruokliu (-iais) ir orlaiviu, jei FFS nėra laisvas arba prieinamas, arba

c) orlaiviu, jei FSTD nėra laisvas arba prieinamas.

Jei per mokymą, egzaminus ar patikrinimus naudojami FSTD, jų tinkamumas turi būti patikrintas pagal taikomą „Funkcijų ir subjektyvių testų lentelę“ ir taikomą „FSTD tinkamumo patvirtinimo testų lentelę“, pateiktas naudojamam įrenginiui taikomame pirminiame informaciniame dokumente. Atsižvelgiama į visus apribojimus, nurodytus įrenginio tinkamumo sertifikate.

2. Jei visos egzamino dalys neišlaikomos per du bandymus, būtina baigti papildomą mokymo kursą.
3. Bandymų laikyti įgūdžių patikrinimo egzaminą skaičius neribojamas.

MOKYMO/ĮGŪDŽIŲ PATIKRINIMO/KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINO TURINYS

4. Jei pagal Reglamento (ES) Nr. 748/2012 I priedą (21 dalį) nustatytuose tinkamumo skraidyti duomenyse nenurodyta kitaip, skrydžio mokymo programa, įgūdžių patikrinimas ir kvalifikacijos patikrinimas turi atitikti šio priedėlio reikalavimus. Įskaitant ankstesnę su panašių tipų orlaiviais susijusią patirtį, nustatytą tinkamumo skraidyti duomenyse, mokymo programos, įgūdžių patikrinimo ir kvalifikacijos patikrinimo apimtis gali būti sumažinta.
5. Jei taip nustatyta konkretaus orlaivio tipo tinkamumo skraidyti duomenyse, gali būti įskaitomi įgūdžių patikrinimo egzamino elementai, sutampantys su piloto turimos kito orlaivio tipo ar varianto kvalifikacijos įgūdžių patikrinimo egzamino elementais, išskyrus atvejį, kai įgūdžių patikrinimo egzaminas laikomas siekiant gauti ATPL.

EGZAMINO VYKDYMAS

6. Egzaminuotojas gali rinktis įvairius įgūdžių patikrinimo ar kvalifikacijos patikrinimo egzamino scenarijus, į kuriuos įtraukti atitinkami imituojami veiksmai. Kaip nustatyta šiame priede (FCL dalyje), naudojami viso skrydžio imituokliai ir kiti treniruokliai.
7. Per kvalifikacijos patikrinimo egzaminą egzaminuotojas tikrina, ar orlaivių klasės arba orlaivio tipo kvalifikacijos turėtojo teorijos žinių lygis tebėra tinkamas.
8. Jei prašymo teikėjas nusprendžia nutraukti įgūdžių patikrinimo egzaminą dėl egzaminuotojo nuomone netinkamų priežasčių, jis turi pakartotinai laikyti visą įgūdžių patikrinimo egzaminą. Jei egzaminas nutraukiamas dėl egzaminuotojo nuomone svarbių priežasčių, per kitą skrydį laikomos tik nelaikytos egzamino dalys.
9. Egzaminuotojo nuožiūra prašymo teikėjas gali vieną kartą pakartoti bet kurį egzamino manevrą ar procedūrą. Skrydžio egzaminuotojas gali bet kuriuo metu nutraukti egzaminą, jei laikoma, kad prašymo teikėjas turi pakartotinai laikyti visą skraidymo įgūdžių patikrinimo egzaminą.
10. Prašymo teikėjo reikalaujama skristi orlaiviu sėdint vietoje, kurioje galima atlikti atitinkamai įgulos vado arba antrojo piloto funkcijas. Vienpiločiu lėktuvu egzaminas atliekamas taip, tarsi kito įgulos nario nebūtų.
11. Reikalaujama, kad per egzamino priešskrydinį pasirengimą prašymo teikėjas nustatytų galios ir greičio nuostačius. Prašymo teikėjas egzaminuotojui nurodo vykdomus patikrinimus ir pareigas, įskaitant radijo prietaisų identifikavimą. Patikrinimai turi būti vykdomi pagal orlaivio, kuriuo vykdomas įgūdžių patikrinimo egzaminas, kontrolinį sąrašą ir, jei taikoma, pagal MCC principus. Prašymo teikėjas kilimo, artėjimo tūpti ir tūpimo vykdymo duomenis apskaičiuoja pagal naudojamo orlaivio skrydžių vykdymo vadovo ar orlaivio naudojimo vadovo reikalavimus. Apsisprendimo aukštį/altitudę, mažiausią aukštį/altitudę žemėjant ir praleisto artėjimo tūpti tašką reikia suderinti su egzaminuotoju.
12. Egzaminuotojas nedalyvauja orlaivio valdyme, išskyrus atvejus, kai įsikišti būtina saugos sumetimais ar siekiant išvengti nepriimtino kitų orlaivių eismo sulaukymo.

SPECIALIEJI ĮGŪDŽIŲ/KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO REIKALAVIMAI DAUGIAPILOČIO ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJAI, VIENPILOČIO ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJAI, KURIA SUTEIKIAMA TEISĖ VYKDYTI DAUGIAPILOČIUS SKRYDŽIUS, MPL IR ATPL GAUTI

13. Daugiapiločio orlaivio ar vienpiločio lėktuvo, naudojamo daugiapiločiams skrydžiams vykdyti, valdymo įgūdžių patikrinimo egzaminas vykdomas daugianarėje aplinkoje. Antrasis pilotas gali būti kitas prašymo teikėjas arba kito tipo kvalifikaciją turintis pilotas. Jei naudojamas orlaivis, antrasis pilotas turi būti egzaminuotojas arba instruktorius.
14. Prašymo teikėjas vykdo PF funkcijas per visas įgūdžių patikrinimo egzamino dalis, išskyrus ypatingąsias ir avarines procedūras – per jas prašymo teikėjas gali vykdyti PF arba PM funkcijas pagal MCC taisykles. Prašymo pirmą kartą išduoti daugiapiločio orlaivio tipo kvalifikaciją ar ATPL teikėjas turi taip pat įrodyti, kad gali vykdyti PM funkcijas. Per įgūdžių patikrinimo egzaminą prašymo teikėjas gali pasirinkti sėdėti kairėje arba dešinėje, jei iš pasirinktos vietos galima atlikti visus egzamino elementus.

15. Egzaminuotojas visų pirma tikrina, kaip prašymo išduoti ATPL ar suteikti daugiapiloto orlaivio tipo kvalifikaciją arba daugiapiloto skrydžiams naudojamam vienpiloto orlaivio tipo kvalifikaciją, kuria suteikiamos teisės vykdyti ir įgulos vado funkcijas, teikėjas, vykdydamas PF arba PM funkcijas, atlieka šiuos elementus:
- užtikrina įgulos bendradarbiavimą;
 - vykdo tinkamą bendrąją orlaivio valdymo priežiūrą ir
 - atsižvelgdamas į saugos aspektus, pagal atitinkamas taisykles ir reglamentus nustato prioritetus ir priima skrydžio situaciją, įskaitant avarines situacijas, atitinkančius sprendimus.
16. Jei egzaminas susijęs su IR kvalifikacija, jis turi būti laikomas pagal IFR ir, jei įmanoma, imituojamoje komercinio oro transporto aplinkoje. Pagrindinis elementas, kurį reikia patikrinti – prašymo teikėjo gebėjimas planuoti ir vykdyti skrydį vadovaujantis įprastu instruktažu.
17. Jei per tipo kvalifikacijos kursą skrydžio mokymas orlaiviu sudarė mažiau nei 2 valandas, įgūdžių patikrinimo egzaminą galima laikyti naudojant FFS ir toks egzaminas gali būti laikomas prieš skrydžio mokymą orlaiviu.
- Patvirtintą skrydžio mokymą atlieka kvalifikuotas instruktorius, už kurio veiklą atsako:
- ATO arba
 - organizacija, turinti pagal Reglamento (ES) Nr. 965/2012 III priedą (ORO dalį) išduotą AOC, specialiai patvirtinta rengti tokį mokymą, arba
 - instruktorius, jei ATO arba AOC turėtojas nėra patvirtintas (-a) vykdyti skrydžio vienpiloto orlaiviu mokymą, o skrydžio mokymą orlaiviu patvirtino prašymo teikėjo kompetentinga institucija.
- Prieš įrašant naująją tipo kvalifikaciją į prašymo teikėjo licenciją, pažymėjimas apie tipo kvalifikacijos kurso, įskaitant skrydžio mokymą orlaiviu, baigimą perduodamas kompetentingai institucijai.
18. Mokant, kaip kritinės būklės lėktuvą grąžinti į valdomą būseną, terminas „smukos įvykis“ reiškia artėjimą prie smukos arba smuką. Mokyti, kaip grąžinti kritinės būklės lėktuvą į valdomą padėtį po smukos įvykių, arba specifinėms orlaivio tipo smukos charakteristikoms demonstruoti (arba abiem šiais tikslais) ATO gali naudoti FFS, jeigu:
- FFS buvo pripažintas pagal CS-FSTD(A) specialiuosius vertinimo reikalavimus ir
 - ATO kompetentingai institucijai tinkamai įrodė, kad deramai sušvelnintas neigiamas mokymo perkėlimo poveikis.

B. Specialieji reikalavimai, susiję su lėktuvo kategorija

IŠLAIKYMO KRITERIJAI

- Vienpilotojų lėktuvų, išskyrus vienpilotojus aukštos klasės sudėtingus lėktuvus, atveju prašymo teikėjas privalo išlaikyti visas įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo egzamino dalis. Jei prašymo teikėjas neišlaiko kurio nors egzamino dalies elemento, laikoma, kad jis neišlaikė visos egzamino dalies. Jei prašymo teikėjas neišlaiko tik vienos egzamino dalies, jis perlaiko tik tą dalį. Jei prašymo teikėjas neišlaiko daugiau kaip vienos egzamino dalies, jis turi perlaikyti visą egzaminą. Jei perlaikydamas egzaminą prašymo teikėjas neišlaiko kurios nors egzamino dalies, įskaitant tas dalis, kurios buvo išlaikytos per pirmesnę bandymą, jis turi perlaikyti visą egzaminą. Vienpilotojų kelių variklių lėktuvų atveju turi būti išlaikyta atitinkamo egzamino 6 dalis, susijusi su asimetriniu skrydžiu.
- Daugiapilotojų ir vienpilotojų aukštos klasės sudėtingų lėktuvų atveju prašymo teikėjas privalo išlaikyti visas įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo egzamino dalis. Jei prašymo teikėjas neišlaiko daugiau kaip penkių elementų, jis turi perlaikyti visą egzaminą. Jei prašymo teikėjas neišlaiko 5 ar mažiau elementų, jis turi perlaikyti neišlaikytus elementus. Jei perlaikydamas egzaminą prašymo teikėjas neišlaiko kurio nors egzamino elemento, įskaitant tuos elementus, kurie buvo išlaikyti per pirmesnę bandymą, jis turi perlaikyti visą egzaminą. 6 dalis nėra ATPL ar MPL gauti būtinų įgūdžių patikrinimo egzamino dalis. Jei prašymo teikėjas neišlaiko arba nelaiko tik 6 dalies, jam išduodama orlaivio tipo kvalifikacija be CAT II ar CAT III teisių. Kad į tipo kvalifikaciją būtų įtrauktos CAT II ar CAT III teisės, prašymo teikėjas atitinkamo tipo orlaiviu privalo išlaikyti 6 dalį.

EGZAMINO SKRYDŽIO NUOKRYPOS

- Prašymo teikėjas turi įrodyti gebėjimą:
 - valdyti lėktuvą pagal jo galimybių ribas;

- b) sklandžiai ir tiksliai atlikti visus manevrus;
- c) priimti tinkamus sprendimus ir meistriškai valdyti sraigtasparnį;
- d) taikyti aviacijos žinias;
- e) nuolat valdyti lėktuvą taip, kad niekada nekiltų abejonų, ar procedūra arba manevras bus atliktas sėkmingai;
- f) suprasti ir taikyti įgulos koordinavimo ir jos narių neveiksnumo procedūras, jei taikoma; ir
- g) veiksmingai bendrauti su kitais įgulos nariais, jei taikoma.
4. Taikomos toliau nurodytos ribos, pakoreguotos atsižvelgiant į oro sūkurių sąlygas, lėktuvo valdomumą ir jo eksploatacines charakteristikas.

Aukštis

Bendruoju atveju	± 100 pėdų
Pradedant kilimą po nutraukto tūpimo apsisprendimo aukštyje/altitudėje	+ 50/– 0 pėdų
Mažiausias aukštis/MAPt/altitudė žemėjant	+ 50/– 0 pėdų

Maršruto laikymasis

Pagal radijo prietaisus	± 5°
Kampinis nuokrypis	Pusės skalės nuokrypis, azimutas ir tūptinė (pvz., LPV, ILS, MLS, GLS)
2D (LNAV) ir 3D (LNAV/VNAV) ilginis šoninis nuokrypis	trajektorijos skersinė paklaida/nuokrypis paprastai turi neviršyti ± ½ RNP vertės, taikomos procedūrai. Leidžiami trumpalaikiai ne didesni kaip 1 RNP nukrypimai nuo šio standarto.
3D ilginis vertikalusis nuokrypis (pvz., RNP APCH (LNAV/VNAV) naudojant Baro VNAV)	ne daugiau –75 pėdų žemiau vertikaliojo profilio bet kuriuo metu ir ne daugiau + 75 pėdų virš vertikaliojo profilio skrendant 1 000 pėdų aukštyje virš aerodromo lygio arba žemiau

Kursas

veikiant visiems varikliams	± 5°
imituojant variklio gedimą	± 10°

Greitis

veikiant visiems varikliams	± 5 mazgų
imituojant variklio gedimą	+ 10 mazgų/– 5 mazgai

MOKYMO/ĮGŪDŽIŲ PATIKRINIMO/KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINO TURINYS

5. Vienpilčiai lėktuvai, išskyrus aukštos klasės sudėtingus lėktuvus
- a) Simbolių reikšmės
- P = išmokytas kaip įgulos vadas arba antrasis pilotas, taip pat kaip PF ir PM,
- OTD = šiam pratimui galima naudoti kitus treniruoklius,
- X = šiam pratimui naudojamas FFS; kitu atveju naudojamas orlavis, jei tinkama manevrai ar procedūrai atlikti,
- P# = mokymą papildė lėktuvo apžiūra prižiūrint instruktoriui.
- b) Praktinis mokymas vykdomas naudojant bent nurodyto lygio mokymo įrangą (P) arba gali būti vykdomas naudojant bet kurią aukštesnio lygio mokymo įrangą, kai nurodyta rodyklė (—>).
- Nurodant naudojamą mokymo įrangą vartojamos šios santrumpos:
- A = lėktuvas,
- FFS = viso skrydžio imituoklis,
- FSTD = imituojamo skrydžio treniruoklis.

- c) Jei įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo egzaminas laikomas siekiant IR kvalifikacijos pratęsimo/atnaujinimo, žvaigždute (*) pažymėti 3B dalies ir (kelių variklių) 6 dalies elementai laikomi vykdant skrydį tik pagal prietaisus. Jei laikant įgūdžių arba kvalifikacijos patikrinimo egzaminą žvaigždute pažymėti elementai laikomi vykdant skrydį ne tik pagal prietaisus ir jei neišskaitomos IR teisės, orlaivių klasės arba orlaivio tipo kvalifikacija suteikiama teisė vykdyti skrydžius tik pagal VFR.
- d) Jei siekiama orlaivio tipo kvalifikacijos ar kelių variklių orlaivių klasės kvalifikacijos, kuria suteikiama teisė skraidyti tik pagal VFR, pratęsimo ir neįvykdytas 10 maršruto sektorių patirties per paskutinius 12 mėnesių reikalavimas, laikoma 3A dalis. Jei išlaikyta 3B dalis, 3A dalies laikyti nereikalaujama.
- e) Jei įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo stulpelyje įrašyta raidė „M“ (angl. *mandatory*), pratimą (ar vieną iš kelių pateiktų pratimų) atlikti privaloma.
- f) Jei FSTD įtrauktas į patvirtintą orlaivių klasės ar tipo kvalifikacijos kursą, jis naudojamas per praktinį mokymą orlaivių tipo ar kelių variklių orlaivių klasės kvalifikacijai gauti. Patvirtinant kursą atsižvelgiama į šiuos aspektus:
- i) FSTD patvirtinimą, kaip nustatyta atitinkamuose VI priedo (ARA dalies) ir VII priedo (ORA dalies) reikalavimuose;
 - ii) instruktorių kvalifikaciją;
 - iii) į kursą įtraukto FSTD mokymo trukmę; ir
 - iv) mokomo piloto kvalifikaciją ir patirtį skraidant panašaus tipo orlaiviais.
- g) Jeigu įgyti teisę vykdyti daugiapiločius skrydžius siekiama pirmą kartą, pilotas, turintis teisę vykdyti vienpiločius skrydžius:
- (1) baigia ATO papildomo mokymo kursą, į kurį įtraukiami su MCC susiję manevrai ir procedūros, taip pat 7 dalies pratimai taikant grėsmių ir klaidų valdymą (TEM), CRM ir žmogiškuosius veiksnius; ir
 - (2) išlaiko daugiapiločių skrydžių kvalifikacijos patikrinimo egzaminą.
- h) Jeigu įgyti teisę vykdyti vienpiločius skrydžius siekiama pirmą kartą, pilotas, turintis teisę vykdyti daugiapiločius skrydžius, baigia ATO mokymo kursą ir pereina šių papildomų vienpiločių skrydžių manevrų ir procedūrų patikrinimą:
- (1) SE lėktuvams – 1.6, 4.5, 4.6, 5.2 dalys ir, jei taikoma, vienas artėjimo tūpti iš 3.B dalies; ir
 - (2) ME lėktuvams – 1.6, 6 dalys ir, jei taikoma, vienas artėjimo tūpti iš 3.B dalies.
- i) Pilotas, turintis teisę vykdyti ir vienpiločius, ir daugiapiločius skrydžius pagal g ir h punktus, gali pratęsti abiejų tipų skrydžių kvalifikacijos galiojimą, be h punkto atitinkamai 1 arba 2 papunkčiuose nurodytų pratimų vykdant vienpiločius skrydžius, išlaikydamas daugiapiločių skrydžių kvalifikacijos patikrinimo egzaminą.
- j) Jeigu įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo egzaminas vykdomas tik per daugiapilotį skrydį, tipo kvalifikacija suteikiama teisė vykdyti tik daugiapiločius skrydžius. Apribojimas panaikinamas, kai pilotas įvykdo h punkto reikalavimus.
- k) Mokymas, egzaminavimas ir tikrinimas vykdomi pagal toliau pateiktą lentelę.
- (1) Mokymas ATO, egzaminavimo ir tikrinimo reikalavimai, susiję su teise vykdyti vienpiločius skrydžius.
 - (2) Mokymas ATO, egzaminavimo ir tikrinimo reikalavimai, susiję su teise vykdyti daugiapiločius skrydžius.
 - (3) Mokymas ATO, egzaminavimo ir tikrinimo reikalavimai pilotams, turintiems teisę vykdyti vienpiločius skrydžius ir pirmą kartą siekiantiems gauti teisę vykdyti daugiapiločius skrydžius (papildomo mokymo kursas).
 - (4) Mokymas ATO, egzaminavimo ir tikrinimo reikalavimai pilotams, turintiems teisę vykdyti daugiapiločius skrydžius ir pirmą kartą siekiantiems gauti teisę vykdyti vienpiločius skrydžius (papildomo mokymo kursas).
 - (5) Mokymas ATO ir tikrinimo reikalavimai, taikomi kartu pratęsiant ir atnaujinant teises vykdyti vienpiločius ir daugiapiločius skrydžius.

	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)	
Veiklos rūšis	SP		MP		SP→ MP (pirminis)		MP→ SP (pirminis)		SP + MP	
	Mokymas	Egzaminavimas/tikrinimas	Mokymas	Egzaminavimas/tikrinimas	Mokymas	Egzaminavimas/tikrinimas	Mokymas, egzaminavimas ir tikrinimas (SE lėktuvai)	Mokymas, egzaminavimas ir tikrinimas (ME lėktuvai)	SE lėktuvai	ME lėktuvai
Pirminis išdavimas	Dalys 1–6	Dalys 1–6	Dalys 1–7	Dalys 1–7	MCC CRM Žmogiškieji veiksniai TEM 7 skirsnis	Dalys 1–7	1.6, 4.5, 4.6, 5.2 dalys ir, jei taikoma, vienas artėjimas tūpti iš 3.B dalies.	1.6 punktas, 6 dalis ir, jei taikoma, vienas artėjimas tūpti iš 3.B dalies.		
Vienpiločiai sudėtingi lėktuvai (SP complex)	1–7	1–7								
Pratęsimas	nėra duomenų	Dalys 1–6	nėra duomenų	Dalys 1–7	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	MPO: Dalys 1–7 SPO: 1.6, 4.5, 4.6, 5.2 dalys ir, jei taikoma, vienas artėjimas tūpti iš 3.B dalies.	MPO: Dalys 1–7 SPO: 1.6 punktas, 6 dalis ir, jei taikoma, vienas artėjimas tūpti iš 3.B dalies.
Vienpiločiai sudėtingi lėktuvai (SP complex)	1–7	1–7								
Atnaujinimas	FCL.740	Dalys 1–6	FCL.740	Dalys 1–6	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	Mokymas: FCL.740	Mokymas: FCL.740
Vienpiločiai sudėtingi lėktuvai (SP complex)	1–7	1–7							Tikrinimas: kaip ir pratęsimo atveju	Tikrinimas: kaip ir pratęsimo atveju

- l) Jei siekiama įgyti arba išsaugoti PBN teises, vienas artėjimas tūpti turi būti RNP APCH. Jei RNP APCH atlikti neįmanoma, jis turi būti atliktas tinkamai įrengtu FSTD.

TMG IR VIENPILOČIAI LĒKTUVAI, IŠSKYRUS AUKŠTOS KLASĖS SUDĒTINGUS LĒKTUVUS	PRAKTINIS MOKYMAS			ĮGŪDŽIŲ AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS ORLAIVIŲ KLASĖS AR ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJAI GAUTI	
	Manevrai/procedūros	FSTD	A	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminuojama naudojant FSTD arba A
1 DALIS					
1. Išvykimas	OTD				
1.1. Priešskrydinė informacija: — dokumentai, — masė ir centruotė, — susipažinimas su orų informacija ir — NOTAM.					
1.2. Patikrinimai prieš įjungiant variklį					
1.2.1. Išorės	OTD P#	P		M	
1.2.2. Vidaus	OTD P#	P		M	
1.3. Variklio įjungimas: įprasti gedimai.	P—>	—>		M	
1.4. Riedėjimas	P—>	—>		M	
1.5. Priešskrydiniai patikrinimai: variklio bandymas (jei taikoma).	P—>	—>		M	
1.6. Kilimo procedūra: — įprasta, taikant orlaivio naudojimo vadove nurodytus užsparnių nuostačius, ir — šoninio vėjo (jei yra tinkamos sąlygos).	P—>	—>		M	
1.7. Aukštėjimas: — V_x/V_y , — posūkiai atitinkamu kursu ir — orlaivio padėties išlyginimas.	P—>	—>		M	
1.8. Ryšys su ATC (atitiktis), R/T procedūros	P—>			M	
2 DALIS					
2. Bendrieji skrydžio elementai (vizualiosios meteorologinės sąlygos (VMC))	P—>	—>			
2.1. Tiesus ir horizontalus skrydis esant įvairiems oro greičiams, įskaitant skrydį esant kritiškai mažam oro greičiui su užsparniais ir be jų (įskaitant, kai taikoma, artėjimą tūpti greičiu V_{mca})					

TMG IR VIENPILOČIAI LĒKTUVAI, IŠSKYRUS AUKŠTOS KLASĒS SUDĒTINGUS LĒKTUVUS	PRAKTINIS MOKYMAS			ĪGŪDŽIŪ AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS ORLAIVIŪ KLASĒS AR ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJAI GAUTI	
	Manevrai/procedūras	FSTD	A	Instruktorius inicialai, īrašomi baigus mokymā	Egzaminuo- jama naudo- jant FSTD arba A
2.2. Statūs posūķiai (360° ī kairē ir ī dešīnē, esant 45° posvyriui)	P—>	—>		M	
2.3. Smuka ir grīžimas ī īprastā padētī īš smukos: i) visišķa smuka; ii) artējimas prie smukos per posūķī žemējant su posvyriui, naudojant artējimo tūpti konfiguracijā ir galiā; iii) artējimas prie smukos naudojant tūpimo konfiguracijā ir galiā ir iv) artējimas prie smukos, posūķis aukštējant su kilimo užsparniu ir naudojant aukštējimo galiā (tik vieno variklio lēktuvams).	P—>	—>		M	
2.4. Valdymas naudojant autopilotā ir komandinio valdymo sistemā (gali būti atliekama laikant 3 dalī), jei taikoma	P—>	—>		M	
2.5. Ryšys su ATC (atitiktis), R/T procedūras	P—>	—>		M	
3A DALIS					
3A. Maršrutinio skrydžio pagal VFR procedūras 3A.1. (žr. B.5 skirsnio c ir d punktus) Skrydžio planas, padēties apskaičiavimas remiantis ankstesniais padēties duomenimis ir žemėlapiu skaitymas	P—>	—>			
3A.2. Altitudēs, kurso ir greičio īšlaikymas	P—>	—>			
3A.3. Orientavimasis, ETA nustatymas ir peržiūra	P—>	—>			
3A.4. Radijo navigacijos prietaisū naudojimas (jei taikoma)	P—>	—>			
3A.5. Skrydžio valdymas (skrydžio žurnalas, īprasti patikrinimai, īskaitant degalū, sistemū ir apledėjimo tikrinimā)	P—>	—>			
3A.6. Ryšys su ATC (atitiktis), R/T procedūras	P—>	—>			
3B DALIS					
3B. Skrydis pagal prietaisus 3B.1.* Išskridimas pagal IFR	P—>	—>		M	

TMG IR VIENPILOČIAI LĒKTUVAI, IŠSKYRUS AUKŠTOS KLASĒS SUDĒTINGUS LĒKTUVUS	PRAKTINIS MOKYMAS			ĪGŪDŽIŪ AR KVALIFIKĀCIJOS PATIKRINĀMO EGZAMINĀS ORLAIVIŪ KLASĒS AR ORLAIVIO TIPO KVALIFIKĀCIJAI GAUTI	
Manevrai/procedūras	FSTD	A	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminuojama naudojant FSTD arba A	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
3B.2.* Maršrutinis skrydis pagal IFR	P—>	—>		M	
3B.3.* Laukimo procedūros	P—>	—>		M	
3B.4.* 3D operacijos iki 200 pėdų (60 m) apsisprendimo aukščio/altitudės (DH/A) arba iki aukštesnio žemiausiojo taško, jei reikalaujama pagal artėjimo tūpti procedūrą (iki vertikaliosios trajektorijos priartėjimo tūpti baigmės gali būti naudojamas autopilotas)	P—>	—>		M	
3B.5.* 2D operacijos iki mažiausio aukščio/altitudės žemėjant (MDH/A)	P—>	—>		M	
3B.6.* Skrydžio pratimai, įskaitant imituojamą kompasą ir aviahorizonto gedimą: — 1 lygio posūkiai ir — grįžimas iš neįprastos padėties erdvėje į įprastą padėtį.	P—>	—>		M	
3B.7.* Kurso ar tūptinės nuolydžio kampo nustatymo įtaiso gedimas	P—>	—>			
3B.8.* Ryšys su ATC (atitiktis), R/T procedūros Specialiai paliktas tuščias	P—>	—>		M	
4 DALIS					
4. Atvykimas ir tūpimas	P—>	—>		M	
4.1. Atvykimo į aerodromą procedūra	P—>	—>		M	
4.2. Įprastas tūpimas	P—>	—>		M	
4.3. Tūpimas nenaudojant užsparnių	P—>	—>		M	
4.4. Tūpimas esant šoniniam vėjui (jei yra tinkamos sąlygos)	P—>	—>			
4.5. Artėjimas tūpti ir tūpimas esant minimaliam variklio veikimo režimui ir aukščiui virš kilimo ir tūpimo tako iki 2 000 pėdų (tik vieno variklio lėktuvams)	P—>	—>			
4.6. Antrasis ratas, pradamas mažiausiame aukštyje	P—>	—>		M	
4.7. Antrasis ratas ir tūpimas naktį (jei taikoma)	P—>	—>			
4.8. Ryšys su ATC (atitiktis), R/T procedūros	P—>	—>		M	
5 DALIS					
5. Ypatingosios ir avarinės procedūros (Ši dalis gali būti laikoma kartu su 1–4 dalimis.)					

TMG IR VIENPILOČIAI LĒKTUVAI, IŠSKYRUS AUKŠTOS KLASĒS SUDĒTINGUS LĒKTUVUS		PRAKTINIS MOKYMAS			ĪGŪDŽIŪ AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS ORLAIVIŪ KLASĒS AR ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJAI GAUTI	
Manevrai/procedūras		FSTD	A	Instruktorius inicialai, īrašomi baigus mokymā	Egzaminuo- jama naudo- jant FSTD arba A	Egzaminuo- tojo inicialai, īrašomi baigus egza- minā
5.1.	Kilimo nutraukimas esant priimtinam greičiui	P—>	—>		M	
5.2.	Imituojamas variklio gedimas pakilus (tik vieno variklio lēktuvams)		P		M	
5.3.	Imituojamas priverstinis tūpimas neveikiant varikliui (tik vieno variklio lēktuvams)		P		M	
5.4.	Imituojamos avarinēs situācijas: i) gaisras ar dūmai skrydžio metu ir ii) jei taikoma – sistēmū gedimai.	P—>	—>			
5.5.	Tik ME lēktuvai ir TMG mokymas: variklio ījungimas ir ījungimas īš naujo (saugioje altitudēje, jei atliekama orlaiviu)	P—>	—>			
5.6.	Ryšys su ATC (atitiktis), R/T procedūras					
6 DALIS						
6.	Imituojamas asimetrinis skrydis	P—>	—>X		M	
6.1.*	(Šī dalis gali būti laikoma kartu su 1–5 dalimis.) Imituojamas variklio gedimas kylant (saugioje altitudēje, nebent atliekama naudojant FFS ar FNPT II)					
6.2.*	Asimetrinis artējimas tūpti ir antrasis ratas	P—>	—>		M	
6.3.*	Asimetrinis artējimas tūpti ir tūpimas visiškai stojant	P—>	—>		M	
6.4.	Ryšys su ATC (atitiktis), R/T procedūras	P—>	—>		M	
7 DALIS						
7.	UPRT					
7.1.	Skrydžio manevrai ir procedūras					
7.1.1.	Rankinis pilotavimas su komandinio valdymo sistema ir be jos (nenaudojant autopiloto, automatinēs traukos/traukos automato, esant skirtingiems orlaivio valdymo režimams, priklausomai nuo atvejo)	P—>	—>			

TMG IR VIENPILOČIAI LĒKTUVAI, IŠSKYRUS AUKŠTOS KLASĒS SUDĒTINGUS LĒKTUVUS	PRAKTINIS MOKYMAS			ĪGŪDŽIŪ AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS ORLAIVIŪ KLASĒS AR ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJAI GAUTI	
	Manevrai/procedūras	FSTD	A	Instruktorius inicialai, īrašomi baigus mokymā	Egzaminuo- jama naudo- jant FSTD arba A
7.1.1.1. Skirtingais greičiais (īskaitant lētā skrydī) ir skirtingose altitudēse, laikantis parametru, kuriais grindžiamas FSTD mokymas.	P————>	————>			
7.1.1.2. Statūs posūķiai naudojant 45° posvyrī, 180–360° ī kairē ir ī dešinē	P————>	————>			
7.1.1.3. Posūķiai naudojant spoilerius ir jų nenaudojant	P————>	————>			
7.1.1.4. Procedūrinis skrydis ir manevravimas pagal prietaisus, īskaitant išskridimā ir atvykimā pagal prietaisus, taip pat vizualusis artėjimas tūpti	P————>	————>			
7.2. Mokymas, kaip kritinēs būklēs lēktuvā grāžinti ī valdomā būsenā 7.2.1. Lēktuvo grāžinimas ī valdomā būsenā po smukos įvykių esant: — kilimo konfiguracijai; — ītrauktajai konfiguracijai žemoje altitudēje; — ītrauktajai konfiguracijai beveik didžiausioje skrydžio altitudēje ir — tūpimo konfiguracijai.	P————>	————>			
7.2.2. Šie su kritine lēktuvo būkle susiję pratimai: — kabruojančio lēktuvo grāžinimas ī valdomā būsenā iš įvairių posvyrio kampų ir — pikirojančio lēktuvo grāžinimas ī valdomā būsenā iš įvairių posvyrio kampų.	P FFS, atitinkantis tik mokymo užduoties reikalavimus	X Šiam pratimui negali būti naudojamas lēktuvas.		Tik FFS	
7.3. Antrasis ratas veikiant visiems varikliams* skirtingais artėjimo tūpti pagal prietaisus etapais	P—>	————>			
7.4. Tūpimo nutraukimas veikiant visiems varikliams: — įvairiame aukštyje, kuris mažesnis nei 15 m (50 pėdų) virš kilimo ir tūpimo tako slenksčio lygio DH/MDH; — po tūpsnio (nutrauktojo tūpimo); — lēktuvuose, kurie nėra sertifikuoti kaip transporto kategorijos lēktuvai (JAR/FAR 25) ar kaip vietinio susisiekimo kategorijos lēktuvai (SFAR 23), tūpimo nutraukimas veikiant visiems varikliams pradedamas iki MDH/A arba po tūpsnio.	P————>	————>			

6. Daugiapiločiai lēktuvai ir vienpiločiai aukštos klasēs sudėtingi lēktuvai

a) Simbolių reikšmēs

P = išmokytas vykdyti įgulos vado, antrojo piloto, taip pat PF ir PM funkcijas, siekiant gauti atitinkamā orlaivio tipo kvalifikacijā.

- OTD = šiam pratimui galima naudoti kitus treniruoklius,
 X = šiam pratimui naudojamas FFS; kitu atveju naudojamas lėktuvas, jei tinkama manevrai ar procedūrai atlikti,
 P# = mokymą papildo lėktuvo apžiūra prižiūrint instruktoriui.

- b) Praktinis mokymas vykdomas naudojant bent nurodyto lygio mokymo įrangą (P) arba gali būti vykdomas naudojant bet kurią aukštesnio lygio mokymo įrangą, kai nurodyta rodyklė (—>).

Nurodant naudojamą mokymo įrangą vartojamos šios santrumpos:

- A = lėktuvas,
 FFS = viso skrydžio imituoklis,
 FSTD = imituojamo skrydžio treniruoklis.

- c) Žvaigždute (*) pažymėti elementai atliekami vykdant skrydį tik pagal prietaisus.
 d) Jei įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo skiltyje įrašyta raidė „M“, pratimą atlikti privaloma.
 e) Jei FFS įtrauktas į patvirtintą orlaivio tipo kvalifikacijai gauti būtiną kursą, jis naudojamas per praktinį mokymą ir egzaminą. Patvirtinant kursą atsižvelgiama į šiuos aspektus:
- instruktorių kvalifikaciją;
 - FSTD patvirtinimą ir į kursą įtraukto FSTD mokymo trukmę; ir
 - mokomų pilotų kvalifikaciją ir patirtį skraidant panašaus tipo orlaiviais.
- f) Į manevrus ir procedūras, atliekamas daugiapiločiu lėktuvu ir vykdant daugiapilotį skrydį vienpiločiu aukštos klasės sudėtingu lėktuvu, įtraukiamas MCC elementas.
 g) Per vienpiločius skrydžius vienpiločiu aukštos klasės sudėtingu lėktuvu manevrus ir procedūras atlieka tik vienas pilotas.
 h) Vienpiločio aukštos klasės sudėtingo lėktuvo atveju, kai įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo egzaminas laikomas vykdant daugiapilotį skrydį, orlaivio tipo kvalifikacija suteikiama teisė vykdyti tik daugiapiločius skrydžius. Jei siekiama įgyti teisę vykdyti vienpiločius skrydžius, vykdant vienpilotį skrydį turi būti atlikti manevrai/procedūros, nurodyti 2.5, 3.8.3.4, 4.4 ir 5.5 dalyse ir bent vienas 3.4 dalyje nurodytas manevras/procedūra.
 i) Ribotų teisių kvalifikacijos, suteikiamos pagal FCL.720.A dalies e punktą, atveju prašymo teikėjas privalo įvykdyti tuos pačius reikalavimus, kaip kiti prašymo suteikti orlaivio tipo kvalifikaciją teikėjai, išskyrus praktinius pratimus, susijusius su kilimo ir tūpimo etapais.
 j) Jei siekiama įgyti arba išsaugoti PBN teises, vienas artėjimas tūpti turi būti RNP APCH. Jei RNP APCH atlikti neįmanoma, jis turi būti atliktas tinkamai įrengtu FSTD.

DAUGIAPILOČIAI LĒKTUVAI IR VIENPILOČIAI AUKŠTOS KLASĖS SUDĒTINGI LĒKTUVAI		PRAKTINIS MOKYMAS			ĮGŪDŽIŲ AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMAS ATPL/MPL/ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJAI GAUTI	
Manevrai/procedūros		FSTD	A	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminuojama naudojant FSTD arba A	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
1 DALIS						
1.	Skrydžio plano rengimas	OTD				
1.1.	Charakteristikų apskaičiavimas	P				
1.2.	Lėktuvo apžiūra iš išorės; kiekvienos tikrintinos dalies vieta ir apžiūros tikslas	OTD P#	P			
1.3.	Pilotų kabinos patikrinimas	P—>	—>			
1.4.	Kontrolinio sąrašo naudojimas prieš įjungiant variklius, įjungimo procedūros, radijo ir navigacijos įrangos patikrinimas, navigacijos ir ryšio dažnių parinkimas ir nustatymas	P—>	—>		M	

DAUGIAPILOČIAI LĒKTUVAI IR VIENPILOČIAI AUKŠTOS KLASĒS SUDĒTINGI LĒKTUVAI		PRAKTINIS MOKYMAS			ĪGŪDŽIŪ AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINĪMIS ATPL/MPL/ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJAI GAUTI	
Manevrai/procedūras		FSTD	A	Instruktorius inicialai, ierašomi baigus mokymā	Egzaminuotājam naudojamā FSTD arba A	Egzaminuotājam inicialai, ierašomi baigus egzaminā
1.5.	Riedējimas pagal ATC ar instruktorius nurodymus	P————>	————>			
1.6.	Patikrinimai prieš kylant	P————>	————>		M	
2 DALIS						
2.	Kilimas	P————>	————>			
2.1.	Įprastas kilimas esant įvairiems užsparnių nuostaciams, įskaitant spartųjį kilimą					
2.2.*	Kilimas pagal prietaisus; per kilsnį ar iš karto atsiplėšus nuo žemės reikalaujama pereiti į skrydį pagal prietaisus	P————>	————>			
2.3.	Kilimas esant šoniniam vėjui	P————>	————>			
2.4.	Kilimas esant didžiausiai leidžiamai kilimo masei (faktinei ar imituojamai)	P————>	————>			
2.5.	Kilimas imituojant variklio gedimą:	P————>	————>			
2.5.1.*	iš karto pasiekus V2 (Lėktuvuose, kurie nėra sertifikuoti kaip transporto ar vietinio susisiekimo kategorijos lėktuvai, variklio gedimas neimituojamas tol, kol nebus pasiektas bent 500 pėdų aukštis nuo kilimo ir tępimo tako pabaigos. Lėktuve, kurio kilimo masės ir aukščio pagal tankį charakteristikos tokios pačios kaip transporto kategorijos lėktuvo, instruktorius gali imituoti variklio gedimą iš karto pasiekus V2.)					
2.5.2.*	tarp V1 ir V2	P	X		Tik M FFS	
2.6.	Kilimo nutraukimas esant priimtinam greičiui prieš pasiekiant V1	P————>	————>X		M	
3 DALIS						
3.	Skrydžio manevrai ir procedūros	P————>	————>			
3.1.	Rankinis pilotavimas su komandinio valdymo sistema ir be jos (nenaudojant autopiloto, automatinės traukos/traukos automato, esant skirtingiems orlaivio valdymo režimams, priklausomai nuo atvejo)					
3.1.1.	Skirtingais greičiais (įskaitant lėtą skrydį) ir skirtingose altitudėse, laikantis parametru, kuriais grindžiamas FSTD mokymas.	P————>	————>			
3.1.2.	Statūs posūkiai naudojant 45° posvyrį, 180–360° į kairę ir į dešinę	P————>	————>			
3.1.3.	Posūkiai naudojant spoilerius ir jų nenaudojant	P————>	————>			
3.1.4.	Procedūrinis skrydis ir manevravimas pagal prietaisus, įskaitant išskridimą ir atvykimą pagal prietaisus, taip pat vizualusis artėjimas tūpti	P————>	————>			

DAUGIAPILOČIAI LĒKTUVAI IR VIENPILOČIAI AUKŠTOS KLASĒS SUDĒTINGI LĒKTUVAI	PRAKTINIS MOKYMAS			IĢŪDŽIŅU AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINĪMIS ATPL/MPL/ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJAI GAUTI	
Manevrai/procedūras	FSTD	A	Instruktorius inicialai, ierašomi baigus mokymā	Egzaminuojama naudojant FSTD arba A	Egzaminuotojo inicialai, ierašomi baigus egzaminā
3.2. Virtimas (angl. <i>tuck under</i>) ir Macho baftingas (jei taikoma), taip pat kitos specialios lėktuvo skrydžio charakteristikos (pvz., olandiškas supimas)	P——>	——>X Šiam pratimui negali būti naudojamas lėktuvas.		Tik FFS	
3.3. Įprastas sistemų ir inžinieriaus prietaisų skydo valdiklių veikimas (je taikoma)	OTD P——>	——>			
3.4. Įprastai ir neįprastai veikiančios šios sistemos:				M	Iš 3.4.0–3.4.14 skirsnių privalomai parenkami bent 3 neįprasto veikimo atvejai
3.4.0. Variklis (jei reikia, sraigtas)	OTD P——>	——>			
3.4.1. Slėgio ir oro kondicionavimo sistema	OTD P——>	——>			
3.4.2. Pito/statinio vamzdelio sistema	OTD P——>	——>			
3.4.3. Degalų sistema	OTD P——>	——>			
3.4.4. Elektros sistema	OTD P——>	——>			
3.4.5. Hidraulinė sistema	OTD P——>	——>			
3.4.6. Skrydžio kontrolės ir balansavimo sistema	OTD P——>	——>			
3.4.7. Priešledžio/ledo šalinimo sistema, nuo akinimo apsaugančio ekrano šildymo sistema	OTD P——>	——>			
3.4.8. Autopiloto/komandinio valdymo sistema	OTD P——>	——>		M (tik vieni-pilociams lėktu-vams)	
3.4.9. Įspėjimo apie smuką arba smukos vengimo įtaisai ir stabilumo didinimo įtaisai	OTD P——>	——>			
3.4.10. Žemės artumo įspėjimo sistema, orų radaras, radijo aukščiamatis, atsakiklis	P——>	——>			
3.4.11. Radijo prietaisai, navigacijos įranga, prietaisai, skrydžio valdymo sistemos	OTD P——>	——>			

DAUGIAPILOČIAI LĒKTUVAI IR VIENPILOČIAI AUKŠTOS KLASĒS SUDĒTINGI LĒKTUVAI	PRAKTINIS MOKYMAS			IĢŪDŽIŪ AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMAS ATPL/MPL/ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJAI GAUTI	
	Manevrai/procedūros	FSTD	A	Instruktorius inicialai, iŗaŗomi baigus mokymā	Egzaminuojama naudojant FSTD arba A
3.4.12. VaŗiuoklĒ ir stabdŗiai	OTD P————>	————>			
3.4.13. PrieŗsparniŪ ir uŗsparniŪ sistema	OTD	————>			
3.4.14. PagalbinĒ jĒgainĒ (APU)	OTD P————>	————>			
Specialiai paliktas tuŗŗias					
3.6. Ypatingosios ir avarinĒs procedūros:				M	Iŗ 3.6.1–3.6.9 skirŗniŪ privalomai parenkami bent 3 elementai
3.6.1. Gaisro, pvŗ., variklio, APU, kabinos, kroviniŪ skyriaus, iŗgulos kabinos, sparno ar elektros grandinĒs, gesinimo pratybos, iŗskaitant evakuacijā	P————>	————>			
3.6.2. DūmŪ kontrolĒ ir ŷalinimas	P————>	————>			
3.6.3. Variklio gedimai, iŗjungimas ir pakartotinis iŗjungimas saugiamo aukŗtyje	P————>	————>			
3.6.4. DegalŪ nupylimas (imituojamas)	P————>	————>			
3.6.5. VĒjo poslinkis kylant/tūpiant	P	X		Tik FFS	
3.6.6. Imituojamas kabinos slĒgio sistemos gedimas/ avarinis ŷemĒjimas	P————>	————>			
3.6.7. Skrydŗio iŗgulos nario neveiksnumas	P————>	————>			
3.6.8. Kitos avarinĒs procedūros, nurodytos atitinkamame orlaivio naudojimo vadove	P————>	————>			
3.6.9. TCAS iŗvykis	OTD P————>	Negali bŪti naudojamas lĒktuvas.		Tik FFS	
3.7. Mokymas, kaip kritinĒs bŪklĒs lĒktuvā grāŗinti iŗ valdomā bŪsenā	P	X			
3.7.1. LĒktuvo grāŗinimas iŗ valdomā bŪsenā po smukos iŗvykiŪ esant: — kilimo konfigŪracijai; — iŗtrauktajai konfigŪracijai ŷemoje altitudĒje; — iŗtrauktajai konfigŪracijai beveik didŗiausioje skrydŗio altitudĒje ir — tūpimo konfigŪracijai.	FFS, atitinkantis tik mokymo uŗduoties reikalavimus	ŗiam pratimui negali bŪti naudojamas lĒktuvas.			
3.7.2. ŷie su kritine lĒktuvo bŪkle susiję pratimai: — kabruojanŗio lĒktuvo grāŗinimas iŗ valdomā bŪsenā iŗ iŗvairiŪ posvyrio kampŪ ir — pikiruojanŗio lĒktuvo grāŗinimas iŗ valdomā bŪsenā iŗ iŗvairiŪ posvyrio kampŪ.	P FFS, atitinkantis tik mokymo uŗduoties reikalavimus	X ŗiam pratimui negali bŪti naudojamas lĒktuvas.		Tik FFS	

DAUGIAPILOČIAI LĒKTUVAI IR VIENPILOČIAI AUKŠTOS KLASĒS SUDĒTINGI LĒKTUVAI	PRAKTINIS MOKYMAS			IĢŪDŽIŪ AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINĪMIS ATPL/MPL/ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJAI GAUTI	
Manevrai/procedūros	FSTD	A	Instruktorius inicialai, i\u0137a\u0161omi baigus mokym\u0101	Egzaminuojama naudojant FSTD arba A	Egzaminuotojo inicialai, i\u0137a\u0161omi baigus egzamin\u0101
3.8. Skryd\u017eio pagal prietaisus procedūros					
3.8.1.* I\u0161skridimo ir atvykimo mar\u0161rut\u017e\u0177 ir ATC nurodym\u0177 laikymasis	P——>	——>		M	
3.8.2.* Laukimo procedūros	P——>	——>			
3.8.3.* 3D operacijos iki 200 p\u0113d\u0177 (60 m) DH/A arba iki auk\u0161tesnio \u017emiausiojo ta\u0161ko, jei reikalaujama pagal art\u0113jimo t\u0177pti proced\u0177r\u0101					

Pastaba. Pagal AFM, RNP APCH proced\u0177ras gali reik\u0113ti naudoti autopilot\u0101 arba komandinio valdymo sistem\u0101. Proced\u0177ra, kuri turi b\u017bti vykdoma rankiniu b\u017bd\u0177, parenkama atsi\u017evelgiant \u012f tokius apribojimus (pvz., jei yra toks AFM apribojimas, 3.8.3.1 skirsnyje pasirinkama ILS).

3.8.3.1.* Rankinis valdymas, be komandinio valdymo sistemos	P——>	——>		M (tik per ig\u0177d\u017eiu patikrinimo egzamin\u0101)	
3.8.3.2.* Rankinis valdymas, naudojant komandinio valdymo sistem\u0101	P——>	——>			
3.8.3.3.* Su autopilotu	P——>	——>			
3.8.3.4.* Rankinis valdymas, imituojant vieno variklio neveikim\u0101; variklio gedimas turi b\u017bti imituojamas per galutin\u012f art\u0113jim\u0101 t\u0177pti prieš kertant 1 000 p\u0113d\u0177 vir\u0161 aerodromo lyg\u012f iki t\u0177pimo ta\u0161ko arba per vis\u0101 t\u0177pimo nutraukimo proced\u0177r\u0101. L\u0113ktuvuose, kurie n\u0113ra sertifikuoti kaip transporto kategorijos l\u0113ktuvai (JAR/FAR 25) ar kaip vietinio susisiekimo kategorijos l\u0113ktuvai (SFAR 23), art\u0113jimas t\u0177pti imituojant vieno variklio gedim\u0101 ir po to atliekamas kilimas po nutraukto t\u0177pimo pradedami vykdant netiksl\u0177j\u012f art\u0113jim\u0101 t\u0177pti, kaip nustatyta 3.8.4 dalyje. Antrasis ratas pradedamas pasiekus paskelbt\u0101 kliu\u0107iu perskridimo auk\u0161t\u012f/altitud\u0113 (OCH/A); ta\u0107iau ne v\u0113liau kaip pasiekus ma\u017eiaus\u0101 500 p\u0113d\u0177 vir\u0161 kilimo ir t\u0177pimo tako slenks\u0107io lygio MDH/A. L\u0113ktuvuose, kuri\u0177 kilimo mas\u0113s ir altitud\u0113s pagal tank\u012f charakteristikos tokios pa\u0107ios kaip transporto kategorijos l\u0113ktuv\u0177, instruktorius gali imituoti variklio gedim\u0101 pagal 3.8.3.4 dal\u012f.	P——>	——>		M	
3.8.3.5.* Rankinis valdymas, imituojant vieno variklio neveikim\u0101; variklio gedimas turi b\u017bti imituojamas per galutin\u012f art\u0113jim\u0101 t\u0177pti, praskridus tolim\u0101j\u012f \u017enklinam\u0101j\u012f radijo \u0161vytur\u012f (OM), kai iki t\u0177pimo ta\u0161ko lieka ne daugiau kaip 4 j\u0177rmyl\u0113s, ar per vis\u0101 praleisto art\u0113jimo t\u0177pti proced\u0177r\u0101.	P——>	——>		M	

DAUGIAPILŪČIAI LĒKTUVAI IR VIENPILŪČIAI AUKŠTOS KLASĒS SUDĒTINGI LĒKTUVAI	PRAKTINIS MOKYMAS			IĢŪDŽIŪ AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMAS ATPL/MPL/ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJAI GAUTI	
Manevrai/procedūras	FSTD	A	Instruktorius inicialai, iŗaŗomi baigus mokymā	Egzaminuojama naudojant FSTD arba A	Egzaminuotojo inicialai, iŗaŗomi baigus egzaminā
LĒktuvuose, kurie nĒra sertifikuoti kaip transporto kategorijos lĒktuvai (JAR/FAR 25) ar kaip vietinio susisiekimo kategorijos lĒktuvai (SFAR 23), artĒjimas tūpti imituojant vieno variklio gedimā ir po to atliekamas kilimas po nutraukto tūpimo pradedami vykdant netikslūjū artĒjimā tūpti, kaip nustatyta 3.8.4 dalyje. Antrasis ratas pradedamas pasiekus paskelbtā OCH/A; taĉiau ne vĒliau kaip pasiekus maŗiausū 500 pĒdū virŗ kilimo ir tūpimo tako slenksĉio lygio MDH/A. LĒktuvuose, kuriū kilimo masĒs ir altitudĒs pagal tankū charakteristikos tokios paĉios kaip transporto kategorijos lĒktuvū, instruktorius gali imituoti variklio gedimā pagal 3.8.3.4 dalū.					
3.8.4.* 2D operacijos iki MDH/A	P*—>	—>		M	
3.8.5. ArtĒjimas tūpti ratu Źiomis Źalygomis: a)* artĒjimas prie leidŗiamos maŗiausios artĒjimo tūpti ratu altitudĒs atitinkamame aerodrome pagal vietos artĒjimo tūpti pagal prietaisus priemones, imituojant skrydŗio pagal prietaisus Źalygas; po to atliekamas b) artĒjimas tūpti ratu prie kito kilimo ir tūpimo tako bent 90° kampu nuo a elemente nurodyto galutinio artĒjimo tūpti centrinĒs linijos, laikantis leidŗiamo maŗiausio artĒjimo ratu skrydŗio aukŗĉio. <i>Pastaba.</i> Jei dĒl susijusū su ATC prieŗasĉiū a ir b elementū atlikti neŗmanoma, gali būti atliekamas imituojamo prasto matomumo elementas.	P*—>	—>			
3.8.6. Vizualusis artĒjimas tūpti	P—>	—>			
4 DALIS					
4. Praleisto artĒjimo tūpti procedūras					
4.1. Kilimas po nutraukto tūpimo veikiant visiems varikliams*, vykdant 3D operacijā pasiekus apsisprendimo aukŗtū	P*—>	—>			
4.2. Antrasis ratas veikiant visiems varikliams* skirtingais artĒjimo tūpti pagal prietaisus etapais	P*—>	—>			
4.3. Kitos praleisto artĒjimo tūpti procedūras	P*—>	—>			
4.4.* Antrasis ratas imituojant kritinio variklio neveikimā, atliekamas rankiniu valdymu po to, kai artĒjant tūpti pagal prietaisus pasiekiamas DH, MDH ar MAPt.	P*—>	—>		M	

DAUGIAPILOČIAI LĒKTUVAI IR VIENPILOČIAI AUKŠTOS KLASĒS SUDĒTINGI LĒKTUVAI	PRAKTINIS MOKYMAS			ĪGŪDŽIŪ AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMAS ATPL/MPL/ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJAI GAUTI	
	Manevrai/procedūras	FSTD	A	Instruktorius inicialai, i ra šomi baigus mokym ā	Egzaminuojama naudojant FSTD arba A
4.5. Tūpimo nutraukimas veikiant visiems varikliams: — įvairiame aukštyje, kuris mažesnis nei DH/MDH; — po tūpsnio (nutrauktojo tūpimo); l ė ktuvuose, kurie n ė ra sertifikuoti kaip transporto kategorijos l ė ktuvai (JAR/FAR 25) ar kaip vietinio susisiekimo kategorijos l ė ktuvai (SFAR 23), tūpimo nutraukimas veikiant visiems varikliams pradedamas iki MDH/A arba po tūpsnio.	P — →	→			
5 DALIS					
5. Tūpimas	P				
5.1. Įprastas tūpimas* pagal vizualiuosius orientyrus, nustatytus pasiekus DA/H po art ė jimo tūpti pagal prietaisus					
5.2. Tūpimas imituojant horizontaliojo stabilizatoriaus įstrigim ā bet kurioje nesubalansuotoje pad ė tyje	P — →	Šiam pratimui negali b ū ti naudojamas l ė ktuvas.		Tik FFS	
5.3. Tūpimas esant šoniniam v ė jui (jei įmanoma, orlaiviu)	P — →	→			
5.4. Standartinis maršrutas aplink aerodrom ā ir tūpimas nei š skleidus u ž sparni ų ir priešsparni ų arba juos i š dalies i š skleidus	P — →	→			
5.5. Tūpimas imituojant kritinio variklio neveikim ā	P — →	→		M	
5.6. Tūpimas neveikiant dviem varikliams: — l ė ktuvuose su trimis varikliais: neveikia centrinis variklis ir vienas periferinis variklis, jei įmanoma pagal AFM duomenis, ir — l ė ktuvuose su keturiais varikliais: neveikia du varikliai vienoje pus ė je.	P	X		M Tik FFS (tik per i g ūd ž i ų patikrinimo egzamin ā)	

Bendrosios pastabos.

Specialieji reikalavimai, pagal kuriuos orlaivio tipo kvalifikacijos turėtojui papildomai suteikiama artėjimo tūpti pagal prietaisus iki mažesnio kaip 60 m (200 pėdų) apsisprendimo aukšėčio teisė, t. y. teisė vykdyti CAT II/III skrydžius.

6 DALIS

Papildomi reikalavimai, pagal kuriuos orlaivio tipo kvalifikacija suteikiama teisė atlikti artėjimā tūpti pagal prietaisus iki mažesnio kaip 60 m (200 pėdų) apsisprendimo aukšėčio (CAT II/III skrydžiai).

DAUGIAPILOČIAI LĒKTUVAI IR VIENPILOČIAI AUKŠTOS KLASĒS SUDĒTINGI LĒKTUVAI	PRAKTINIS MOKYMAS			IĢŪDŽIŪ AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINĪMIS ATPL/MPL/ORLAIVIO TIPO KVALIFIKACIJAI GAUTI	
	FSTD	A	Instruktoriaus inicialai, i\u0137ra\u0161omi baigus mokym\u0105	Egzaminuojama naudojant FSTD arba A	Egzaminuotojo inicialai, i\u0137ra\u0161omi baigus egzamin\u0105
Manevrai/proced\u016bras					
Toliau nurodyti manevrai ir proced\u016bras yra b\u016btinieji mokymo reikalavimai siekiant gauti leidim\u0105 atlikti art\u0113jim\u0105 t\u016bpti pagal prietaisus iki ma\u017e\u0161nio kaip 60 m (200 p\u0113d\u016b) DH. Per toliau nurodytas art\u0113jimo t\u016bpti pagal prietaisus ir praleisto art\u0113jimo t\u016bpti proced\u016bras naudojama visa l\u0113ktuvo i\u0137ranga, kuria naudotis b\u016btina mok\u0113ti siekiant gauti orlaivio tipo kvalifikacijos, kuria suteikiama teis\u0113 vykdyti art\u0113jim\u0105 t\u016bpti pagal prietaisus iki ma\u017e\u0161nio kaip 60 m (200 p\u0113d\u016b) DH, pa\u017eym\u0113jim\u0105.					
6.1.* Kilimo nutraukimas esant ma\u017eiausiam leid\u017eiamam kilimo ir t\u016bptimo tako matomumo nuotoliui (RVR)	P*—>	—>X \u0160iam pratimui negali b\u016bti naudojamas l\u0113ktuvas.		M*	
6.2.* CAT II/III art\u0113jimo t\u016bpti proced\u016bras: imituojamo skryd\u017eio pagal prietaisus \u0161alygomis iki atitinkamo DH, naudojant skryd\u017eio orientavimo sistem\u0105. Vykdomos standartin\u0113s i\u012b\u012b\u0113los koordinavimo proced\u016bras (u\u017eduo\u0107i\u016b pasidalijimas, i\u0161kvietimo proced\u016bras, tarpusavio steb\u0113jimas, keitimasis informacija ir pagalba).	P—>	—>		M	
6.3.* Antrasis ratas: po art\u0113jimo t\u016bpti, kaip nurodyta 6.2 dalyje, pasiekus DH. I\u012b mokym\u0105 taip pat i\u0137traukiamas antrasis ratas, atliekamas d\u0113l (imituojamo) nepakankamo RVR, v\u0113jo poslinkio, l\u0113ktuvo nuokrypio, kuris yra didesnis nei s\u0113kmingo art\u0113jimo t\u016bpti leid\u017eiamoji nuokrypa, ar ant\u017eemin\u0113s/orlaivio i\u0137rangos gedimo prieš pasiekiant DH, taip pat antrasis ratas, atliekamas imituojant orlaivio i\u0137rangos gedim\u0105.	P—>	—>		M*	
6.4.* T\u016bptimas: pagal DH nustatytus vizualiuosius orientyrus po art\u0113jimo t\u016bpti pagal prietaisus. Atsi\u017evelgiant i\u012b konkre\u0107i\u0105 skryd\u017eio orientavimo sistem\u0105 atliekamas automatinis t\u016bptimas.	P—>	—>		M	

PASTABA. CAT II/III skryd\u017eiai atliekami pagal taikomus skryd\u017ei\u016b reikalavimus.

7. Orlaivi\u016b klas\u0113s kvalifikacija, kuria suteikiama teis\u0113 vykdyti skryd\u017eius vir\u0161 j\u016bras

Jei siekiama prat\u0113sti keli\u016b varikli\u016b orlaivi\u016b klas\u0113s kvalifikacij\u0105, kuria suteikiama teis\u0113 vykdyti skryd\u017eius vir\u0161 j\u016bras tik pagal VFR, ir ne\u0137vykdytas 10 mar\u0161ruto sektori\u016b patirties per praeitus 12 m\u0113nesi\u016b reikalavimas, turi b\u016bti i\u0161laikyta 6 dalis.

ORLAIVIŲ KLASĖS KVALIFIKACIJA, KURIA SUTEIKIAMA TEISĖ VYKDYTI SKRYDŽIUS VIRŠ JŪROS	PRAKTINIS MOKYMAS	ĮGŪDŽIŲ AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS ORLAIVIŲ KLASĖS KVALIFIKACIJAI GAUTI
Manevrai/procedūros	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
1 DALIS		
1. Išvykimas 1.1. Priešskrydinė informacija: <ul style="list-style-type: none"> — dokumentai, — masė ir centruotė, — susipažinimas su orų informacija ir — NOTAM. 		
1.2. Patikrinimai prieš įjungiant variklį išorės/vidaus		
1.3. Variklio įjungimas ir išjungimas: įprasti gedimai		
1.4. Riedėjimas		
1.5. Slydimas vandens paviršiumi		
1.6. Švartavimas: <ul style="list-style-type: none"> — paplūdimyje — prieplaukoje — prie plūdūro 		
1.7. Plaukimas išjungtu varikliu		
1.8. Priešskrydiniai patikrinimai: variklio bandymas (jei taikoma)		
1.9. Kilimo procedūra: <ul style="list-style-type: none"> — įprasta, taikant orlaivio naudojimo vadove nurodytus užsparnių nuostačius, ir — šoninio vėjo (jei yra tinkamos sąlygos). 		
1.10. Aukštėjimas: <ul style="list-style-type: none"> — posūčiai atitinkamu kursu — orlaivio padėties išlyginimas 		
1.11. Ryšys su ATC (atitiktis), R/T procedūros		
2 DALIS		
2. Bendrieji skrydžio elementai (VFR) 2.1. Tiesus ir horizontalus skrydis esant įvairiems oro greičiams, įskaitant skrydį esant kritiškai mažam oro greičiui su užsparniais ir be jų (įskaitant, kai taikoma, artėjimą prie VMCA)		
2.2. Statūs posūčiai (360° į kairę ir į dešinę, esant 45° posvyriui)		

ORLAIVIŲ KLASĖS KVALIFIKACIJA, KURIA SUTEIKIAMA TEISĖ VYKDYTI SKRYDŽIUS VIRŠ JŪROS	PRAKTINIS MOKYMAS	ĮGŪDŽIŲ AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS ORLAIVIŲ KLASĖS KVALIFIKACIJAI GAUTI
Manevrai/procedūros	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
<p>2.3. Smuka ir grįžimas į įprastą padėtį iš smukos:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) visiška smuka; ii) artėjimas prie smukos per posūkį žemėjant su posvyriu, naudojant artėjimo tūpti konfigūraciją ir galią; iii) artėjimas prie smukos naudojant tūpimo konfigūraciją ir galią ir iv) artėjimas prie smukos, posūkis aukštėjant su kilimo užsparniu ir naudojant aukštėjimo galią (tik vieno variklio lėktuvams). 		
2.4. Ryšys su ATC (atitiktis), R/T procedūros		
3 DALIS		
3. Maršrutinio skrydžio pagal VFR procedūros		
3.1. Skrydžio planas, padėties apskaičiavimas remiantis ankstesniais padėties duomenimis ir žemėlapiu skaitymas		
3.2. Altitudės, kurso ir greičio išlaikymas		
3.3. Orientavimasis, ETA nustatymas ir peržiūra		
3.4. Radijo navigacijos prietaisų naudojimas (jei taikoma)		
3.5. Skrydžio valdymas (skrydžio žurnalas, įprasti patikrinimai, įskaitant degalų, sistemų ir apledėjimo tikrinimą)		
3.6. Ryšys su ATC (atitiktis), R/T procedūros		
4 DALIS		
4. Atvykimas ir tūpimas		
4.1. Atvykimo į aerodromą procedūra (tik amfibijoms)		
4.2. Įprastas tūpimas		
4.3. Tūpimas nenaudojant užsparnių		
4.4. Tūpimas esant šoniniam vėjui (jei yra tinkamos sąlygos)		
4.5. Artėjimas tūpti ir tūpimas esant minimaliam variklio veikimo režimui, iš 2 000 pėdų ar mažesnio aukščio virš vandens (tik vieno variklio lėktuvams)		
4.6. Antrasis ratas, pradedamas mažiausiame aukštyje		

ORLAIVIŲ KLASĖS KVALIFIKACIJA, KURIA SUTEIKIAMA TEISĖ VYKDYTI SKRYDŽIUS VIRŠ JŪROS	PRAKTINIS MOKYMAS	ĮGŪDŽIŲ AR KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS ORLAIVIŲ KLASĖS KVALIFIKACIJAI GAUTI
Manevrai/procedūros	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
4.7. Tūpimas ant ramaus vandens paviršiaus Tūpimas ant neramaus vandens paviršiaus		
4.8. Ryšys su ATC (atitiktis), R/T procedūros		
5 DALIS		
5. Ypatingosios ir avarinės procedūros (Ši dalis gali būti laikoma kartu su 1–4 dalimis.)		
5.1. Kilimo nutraukimas esant priimtinam greičiui		
5.2. Imituojamas variklio gedimas pakilus (tik vieno variklio lėktuvams)		
5.3. Imituojamas priverstinis tūpimas neveikiant varikliui (tik vieno variklio lėktuvams)		
5.4. Imituojamos avarinės situacijos: i) gaisras ar dūmai skrydžio metu ir ii) jei taikoma – sistemų gedimai.		
5.5. Ryšys su ATC (atitiktis), R/T procedūros		
6 DALIS		
6. Imituojamas asimetrinis skrydis (Ši dalis gali būti laikoma kartu su 1–5 dalimis.)		
6.1. Imituojamas variklio gedimas kylant (saugioje altitūde, nebent atliekama naudojant FFS ir FNPT II)		
6.2. Variklio išjungimas ir pakartotinis įjungimas (tik per ME įgūdžių patikrinimo egzaminą)		
6.3. Asimetrinis artėjimas tūpti ir antrasis ratas		
6.4. Asimetrinis artėjimas tūpti ir tūpimas visiškai sustojant		
6.5. Ryšys su ATC (atitiktis), R/T procedūros		

C. Specialieji reikalavimai, susiję su sraigtasparnių kategorija

1. Jei vykdomas įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo egzaminas tipo kvalifikacijai suteikti ir ATPL išduoti, prašymo teikėjas turi išlaikyti įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo egzaminą 1–4 dalis ir 6 dalį. Jei prašymo teikėjas neišlaiko daugiau kaip penkių elementų, jis turi perlaikyti visą egzaminą. Jei prašymo teikėjas neišlaiko penkių ar mažiau elementų, jis turi perlaikyti tik tuos elementus. Jei perlaikydamas egzaminą prašymo teikėjas neišlaiko kurio nors elemento arba neišlaiko kurių nors kitų elementų, kurie jau buvo išlaikyti per pirmesnę bandymą, jis turi perlaikyti visą egzaminą. Visos įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo egzaminą dalys turi būti išlaikytos per 6 mėnesius.
2. Jei vykdomas IR kvalifikacijos patikrinimas, prašymo teikėjas turi išlaikyti kvalifikacijos patikrinimo egzaminą 5 dalį. Jei prašymo teikėjas neišlaiko daugiau kaip 3 elementų, prašymo teikėjas turi perlaikyti visą 5 dalį. Jei prašymo teikėjas neišlaiko 3 ar mažiau elementų, jis turi perlaikyti tik tuos elementus. Jei pakartotinai egzaminuojamas prašymo teikėjas neišlaiko kurio nors elemento arba neišlaiko kurių nors kitų 5 dalies elementų, kurie jau buvo išlaikyti per pirmesnę bandymą, jis turi perlaikyti visą egzaminą.

EGZAMINO SKRYDŽIO NUOKRYPOS

3. Prašymo teikėjas turi įrodyti gebėjimą:
 - a) valdyti sraigtasparnį pagal jo galimybių ribas;
 - b) sklandžiai ir tiksliai atlikti visus manevrus;
 - c) priimti tinkamus sprendimus ir meistriškai valdyti sraigtasparnį;
 - d) taikyti aviacijos žinias;
 - e) nuolat valdyti sraigtasparnį taip, kad niekada nekiltų abejonių, ar procedūra arba manevras bus atliktas sėkmingai;
 - f) suprasti ir taikyti įgulos koordinavimo ir jos narių neveiksnumo procedūras, jei taikoma; ir
 - g) veiksmingai bendrauti su kitais įgulos nariais, jei taikoma.
4. Taikomos toliau nurodytos ribos, pakoreguotos pagal oro sūkurių sąlygas, sraigtasparnio valdomumą ir jo eksploatacines charakteristikas.

a) Skrydžio pagal IFR ribos

Aukštis

Bendruoju atveju ± 100 pėdų

Pradedant kilimą po nutraukto tūpimo
apsisprendimo aukštyje/altitudėje $+ 50/- 0$ pėdų

Mažiausias aukštis/MAPt/altitudė
žemėjant $+ 50/- 0$ pėdų

Maršruto laikymasis

Pagal radijo prietaisus $\pm 5^\circ$

Kampinis nuokrypis Pusės skalės nuokrypis, azimutas ir tūptinė (pvz., LPV, ILS, MLS, GLS)

2D (LNAV) ir 3D (LNAV/VNAV) ilginis šoninis nuokrypis trajektorijos skersinė paklaida/nuokrypis paprastai turi neviršyti $\pm 1/2$ RNP vertės, taikomos procedūrai. Leidžiami trumpalaikiai ne didesni kaip 1 RNP nukrypimai nuo šio standarto.

3D ilginis vertikalusis nuokrypis (pvz., RNP APCH (LNAV/VNAV) naudojant Baro VNAV) ne daugiau $- 75$ pėdų žemiau vertikaliojo profilio bet kuriuo metu ir ne daugiau $+ 75$ pėdų virš vertikaliojo profilio skrendant 1 000 pėdų aukštyje virš aerodromo lygio arba žemiau

Kursas

veikiant visiems varikliams $\pm 5^\circ$

imituojant variklio gedimą $\pm 10^\circ$

Greitis

veikiant visiems varikliams	± 5 mazgų
imituojant variklio gedimą	+ 10 mazgų/– 5 mazgai

b) Skrydžio pagal VFR ribos

Aukštis

Bendruoju atveju	± 100 pėdų
------------------	------------

Kursas

Per įprastą skrydį	± 5°
--------------------	------

Per neįprastą skrydį/avarines situacijas	± 10°
--	-------

Greitis

Bendruoju atveju	± 10 mazgų
------------------	------------

Imituojant variklio gedimą	+ 10 mazgų/– 5 mazgai
----------------------------	-----------------------

Nuonaša

Kybojimas arti žemės kylant	± 3 pėdos
-----------------------------	-----------

Tūpimas	± 2 pėdos (skrydžio atgal ar šoninio skrydžio – 0 pėdų)
---------	---

MOKYMO/ĮGŪDŽIŲ PATIKRINIMO/KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINO TURINYS

BENDRIEJI REIKALAVIMAI

5. Simbolių reikšmės

P = išmokytas vykdyti įgulos vado funkcijas, siekiant gauti vienpiločio sraigtasparnio tipo kvalifikaciją, arba išmokytas vykdyti įgulos vado arba antrojo piloto funkcijas ir PF bei PM funkcijas, siekiant gauti daugiapiločio sraigtasparnio tipo kvalifikaciją.

6. Praktinis mokymas vykdomas naudojant bent nurodyto lygio mokymo įrangą (P) arba gali būti vykdomas naudojant bet kurią aukštesnio lygio mokymo įrangą, kai nurodyta rodyklė (—>).

Nurodant naudojamą mokymo įrangą vartojamos šios santrumpos:

FFS = viso skrydžio imituoklis,

FTD = skrydžio treniruoklis,

H = sraigtasparnis.

7. Žvaigždute (*) pažymėtus elementus tikromis ar imituojamomis IMC atlieka tik prašymo teikėjas, siekiantis atnaujinti arba pratęsti IR(H) arba šios kvalifikacijos teises taikyti ir kitam orlaivio tipui.
8. Skrydžio pagal prietaisus procedūras (5 dalis) turi atlikti tik prašymo teikėjas, siekiantis atnaujinti arba pratęsti IR(H) arba šios kvalifikacijos teises taikyti ir kitam orlaivio tipui. Šiuo tikslu gali būti naudojamas FFS arba FTD 2/3.
9. Jei įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo skiltyje įrašyta raidė „M“, pratimą atlikti privaloma.
10. Jei FSTD įtrauktas į orlaivio tipo kvalifikacijos kursą, jis naudojamas per praktinį mokymą ir egzaminą. Rengiant kursą atsižvelgiama į šiuos aspektus:
- FSTD patvirtinimą, kaip nustatyta atitinkamuose VI priedo (ARA dalies) ir VII priedo (ORA dalies) reikalavimuose;
 - instruktoriaus ir egzaminuotojo kvalifikaciją;
 - į kursą įtraukto FSTD mokymo trukmę;
 - mokomų pilotų kvalifikaciją ir patirtį skraidant panašaus tipo orlaiviais ir
 - po naujosios orlaivio tipo kvalifikacijos išdavimo prižiūrint instruktoriui išskraidytą laiką.

DAUGIAPILOČIAI SRAIGTASPARNIAI

11. Prašymo laikyti įgūdžių patikrinimo egzaminą daugiapiločio sraigtasparnio tipo kvalifikacijai ir ATPL(H) gauti teikėjas turi išlaikyti tik 1–4 dalis ir, jei taikoma, 6 dalį.

12. Prašymo laikyti kvalifikacijos patikrinimo egzaminą teikėjas, siekiantis pratęsti arba atnaujinti daugiapiločio sraigtasparnio tipo kvalifikaciją, turi išlaikyti tik 1–4 dalis ir, jei taikoma, 6 dalį.

VIENPILOČIAI/DAUGIAPILOČIAI SRAIGTASPARNIAI		PRAKTINIS MOKYMAS			ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS	
Manevrai/procedūros		FSTD	H	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminas laikytas FSTD arba H	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
1 DALIS. Priešskrydiniai veiksmai ir patikrinimai						
1.1.	Sraigtasparnio apžiūra iš išorės; kiekvienos tikrintinos dalies vieta ir apžiūros tikslas		P		M (jei atliekama sraigtasparnyje)	
1.2.	Pilotų kabinos patikrinimas	P	—>		M	
1.3.	Įjungimo procedūros, radijo ir navigacijos įrangos patikrinimas, navigacijos ir ryšio dažnių parinkimas ir nustatymas	P	—>		M	
1.4.	Riedėjimas/perskridimas pagal ATC arba instruktoriaus nurodymus	P	—>		M	
1.5.	Procedūros ir patikrinimai prieš kylant	P	—>		M	
2 DALIS. Skrydžio manevrai ir procedūros						
2.1.	Pakilimas (įvairių profilių)	P	—>		M	
2.2.	Pakilimas nuo nuolydžio ar esant šoniniam vėjui ir tūpimas ant nuolydžio ar esant šoniniam vėjui	P	—>			
2.3.	Kilimas esant didžiausiai leidžiamai kilimo masei (faktinei ar imituojamai)	P	—>			
2.4.	Pakilimas imituojant variklio gedimą iš karto prieš pasiekiant TDP ar DPATO	P	—>		M	
2.4.1.	Pakilimas imituojant variklio gedimą iš karto po to, kai pasiekiamas TDP ar DPATO	P	—>		M	
2.5.	Posūkiai nustatytu kursu aukštėjant ir žemėjant	P	—>		M	
2.5.1.	Posūkiai esant 30° posvyriui, 180–360° į kairę ir į dešinę, tik pagal prietaisus	P	—>		M	
2.6.	Žemėjimas savisuka	P	—>		M	
2.6.1.	Vieno variklio sraigtasparnių (SEH) atveju tūpimas savisuka arba kelių variklių sraigtasparnių (MEH) atveju pakartotinis variklio įjungimas	P	—>		M	
2.7.	Tūpimas (įvairių profilių)	P	—>		M	
2.7.1.	Antrasis ratas ar tūpimas po imituojamo variklio gedimo prieš LDP ar DPBL	P	—>		M	
2.7.2.	Tūpimas po imituojamo variklio gedimo po LDP ar DPBL	P	—>		M	

VIENPILOČIAI/DAUGIPILOČIAI SRAIGTASPARNIAI	PRAKTINIS MOKYMAS			ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS	
	FSTD	H	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminas laikytas FSTD arba H	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
3 DALIS. Įprastas ir neįprastas toliau išvardytų sistemų veikimas ir procedūros					
3. Įprastai ir neįprastai veikiančios šios sistemos:				M	Iš šios dalies privalomai parenkami bent 3 elementai.
3.1. Variklis	P	—>			
3.2. Oro kondicionavimas (šildymas, vėdinimas)	P	—>			
3.3. Pito/statinio vamzdelio sistema	P	—>			
3.4. Degalų sistema	P	—>			
3.5. Elektros sistema	P	—>			
3.6. Hidraulinė sistema	P	—>			
3.7. Skrydžio kontrolės ir balansavimo sistema	P	—>			
3.8. Priešledžio ir ledo šalinimo sistema	P	—>			
3.9. Autopiloto/komandinio valdymo sistema	P	—>			
3.10. Stabilumo didinimo įtaisai	P	—>			
3.11. Orų radaras, radijo aukščiamatis, atsakiklis	P	—>			
3.12. Zonos navigacijos sistema	P	—>			
3.13. Važiuklės sistema	P	—>			
3.14. APU	P	—>			
3.15. Radijo prietaisai, navigacijos įranga, prietaisai ir skrydžio valdymo sistemos	P	—>			
4 DALIS. Ypatingosios ir avarinės procedūros					
4. Ypatingosios ir avarinės procedūros				M	Iš šios dalies privalomai parenkami bent 3 elementai.
4.1. Gaisro gesinimo pratybos (įskaitant evakuaciją, jei taikoma)	P	—>			
4.2. Dūmų kontrolė ir šalinimas	P	—>			
4.3. Variklio gedimai, išjungimas ir pakartotinis įjungimas saugiam aukštyje	P	—>			
4.4. Degalų nupylimas (imituojamas)	P	—>			

VIENPILOČIAI/DAUGIPILOČIAI SRAIGTASPARNIAI	PRAKTINIS MOKYMAS			ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS	
	FSTD	H	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminas laikytas FSTD arba H	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
Manevrai/procedūros					
4.5. Uodegos rotoriaus valdymo gedimas (jei taikoma)	P	—>			
4.5.1. Uodegos rotoriaus praradimas (jei taikoma)	P	Šiam pratimui negali būti naudojamas sraigtasparnis.			
4.6. Skrydžio įgulos nario neveiknumas (tik MPH)	P	—>			
4.7. Transmisijos gedimai	P	—>			
4.8. Kitos avarinės procedūros, nurodytos atitinkamame orlaivio naudojimo vadove	P	—>			
5 DALIS. Skrydžio pagal prietaisus procedūros (atliekamos esant IMC ar imituojant IMC)					
5.1. Kilimas pagal prietaisus: iš karto atsiplėšus nuo žemės turi būti pereinama į skrydį pagal prietaisus	P*	—>*			
5.1.1. Imituojamas variklio gedimas išskrendant	P*	—>*		M*	
5.2. Išskridimo ir atvykimo maršrutų ir ATC nurodymų laikymasis	P*	—>*		M*	
5.3. Laukimo procedūros	P*	—>*			
5.4. 3D operacijos iki 200 pėdų (60 m) DH/A arba iki aukštesnio žemiausiojo taško, jei reikalaujama pagal artėjimo tūpti procedūrą	P*	—>*			
5.4.1. Rankinis valdymas, be komandinio valdymo sistemos Pastaba. Pagal AFM, RNP APCH procedūras gali reikėti naudoti autopilotą arba komandinio valdymo sistemą. Procedūra, kuri turi būti vykdoma rankiniu būdu, parenkama atsižvelgiant į tokius apribojimus (pvz., jei yra toks AFM apribojimas, 5.4.1 skirsnyje pasirenkama ILS).	P*	—>*		M*	
5.4.2. Rankinis valdymas, naudojant komandinio valdymo sistemą	P*	—>*		M*	
5.4.3. Kartu su autopilotu	P*	—>*			
5.4.4. Rankinis valdymas, imituojant vieno variklio neveikimą; variklio gedimas turi būti imituojamas per galutinį artėjimą tūpti prieš kertant 1 000 pėdų virš aerodromo lygį iki tūpimo taško arba iki tūpimo nutraukimo procedūros užbaigimo	P*	—>*		M*	
5.5. 2D operacijos iki MDA/H	P*	—>*		M*	

VIENPILOČIAI/DAUGIPILOČIAI SRAIGTASPARNIAI	PRAKTINIS MOKYMAS			ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS	
	FSTD	H	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminas laikytas FSTD arba H	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
Manevrai/procedūros					
5.6. Antrasis ratas veikiant visiems varikliams, pasiekus DA/H ar MDA/MDH	P*	—>*			
5.6.1. Kitos praleisto artėjimo tūpti procedūros	P*	—>*			
5.6.2. Antrasis ratas imituojant vieno variklio neveikimą pasiekus DA/H ar MDA/MDH	P*	—>*		M*	
5.7. Savisuka ir pakartotinis variklio įjungimas esant IMC	P*	—>*		M*	
5.8. Grįžimas iš neįprastos padėties erdvėje į įprastą padėtį	P*	—>*		M*	
6 DALIS. Papildomos įrangos naudojimas					
6. Papildomos įrangos naudojimas	P	—>			

D. Specialieji reikalavimai, susiję su jėgainės keliamų orlaivių kategorija

1. Jei vykdomas įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo egzaminas jėgainės keliamo orlaivio tipo kvalifikacijai gauti, prašymo teikėjas turi išlaikyti, jei taikoma, atitinkamai įgūdžių arba kvalifikacijos patikrinimo egzamino 1–5 dalis ir 6 dalį. Jei prašymo teikėjas neišlaiko daugiau kaip penkių elementų, jis turi perlaikyti visą egzaminą. Jei prašymo teikėjas neišlaiko penkių ar mažiau elementų, jis turi perlaikyti tik tuos elementus. Jei perlaikydamas egzaminą arba pakartotinai tikrinamas prašymo teikėjas neišlaiko kurio nors elemento arba neišlaiko kurių nors kitų elementų, kurie jau buvo išlaikyti per pirmesnę bandymą, jis turi perlaikyti visą egzaminą arba būti patikrintas pakartotinai. Visos įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo egzamino dalys turi būti išlaikytos per 6 mėnesius.

EGZAMINO SKRYDŽIO NUOKRYPOS

2. Prašymo teikėjas turi įrodyti gebėjimą:
 - a) valdyti jėgainės keliamą orlaivį pagal jo galimybių ribas;
 - b) sklandžiai ir tiksliai atlikti visus manevrus;
 - c) priimti tinkamus sprendimus ir meistriškai valdyti orlaivį;
 - d) taikyti aviacijos žinias;
 - e) nuolat valdyti jėgainės keliamą orlaivį taip, kad niekada nekiltų abejonių, ar procedūra arba manevras bus atliktas sėkmingai;
 - f) suprasti ir taikyti įgulos koordinavimo ir jos narių neveiksnumo procedūras ir
 - g) veiksmingai bendrauti su kitais įgulos nariais.
3. Taikomos toliau nurodytos ribos, pakoreguotos atsižvelgiant į oro sūkurių sąlygas, jėgainės keliamo orlaivio valdomumą ir jo eksploatacines charakteristikas.
 - a) **Skrydžio pagal IFR ribos**

Aukštis	
Bendruoju atveju	± 100 pėdų
Pradedant kilimą po nutraukto tūpimo apsisprendimo aukštyje/altitudėje	+ 50/– 0 pėdų
Mažiausias aukštis/altitudė žemėjant	+ 50/– 0 pėdų
Maršruto laikymasis	
Pagal radijo prietaisus	± 5°

Tikslusis artėjimas tūpti	Pusės skalės nuokrypis, azimutas ir tūptinė
Kursas	
Per įprastą skrydį	± 5°
Per neįprastą skrydį/avarines situacijas	± 10°
Greitis	
Bendruoju atveju	± 10 mazgų
Imituojant variklio gedimą	+ 10 mazgų/– 5 mazgai

b) Skrydžio pagal VFR ribos:

Aukštis	
Bendruoju atveju	± 100 pėdų
Kursas	
Per įprastą skrydį	± 5°
Per neįprastą skrydį/avarines situacijas	± 10°
Greitis	
Bendruoju atveju	± 10 mazgų
Imituojant variklio gedimą	+ 10 mazgų/– 5 mazgai
Nuonaša	
Kybojimas arti žemės kylant	± 3 pėdos
Tūpimas	± 2 pėdos (skrydžio atgal ar šoninio skrydžio – 0 pėdų)

MOKYMO/ĮGŪDŽIŲ PATIKRINIMO/KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINO TURINYS

4. Simbolių reikšmės

P = išmokytas vykdyti įgulos vado, antrojo piloto, taip pat PF ir PM funkcijas, siekiant gauti atitinkamą orlaivio tipo kvalifikaciją.

5. Praktinis mokymas vykdomas naudojant bent nurodyto lygio mokymo įrangą (P) arba gali būti vykdomas naudojant bet kurią aukštesnio lygio mokymo įrangą, kai nurodyta rodyklė (—>).

6. Nurodant naudojamą mokymo įrangą vartojamos šios santrumpos:

FFS = viso skrydžio imituoklis,
 FTD = skrydžio treniruoklis,
 OTD = kitas treniruoklis,
 PL = jėgainės keliamas orlaivis.

a) Prašymo laikyti įgūdžių patikrinimo egzaminą jėgainės keliamo orlaivio tipo kvalifikacijai gauti teikėjas turi išlaikyti 1–5 dalis ir, jei taikoma, 6 dalį.

b) Prašymo laikyti kvalifikacijos patikrinimo egzaminą teikėjas, siekiantis pratęsti arba atnaujinti jėgainės keliamo orlaivio tipo kvalifikaciją, turi išlaikyti 1–5 dalis ir, jei taikoma, 6 ir (arba) 7 dalį.

c) Žvaigždute (*) pažymėti elementai atliekami vykdant skrydį tik pagal prietaisus. Jei per įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo egzaminą ši sąlyga neįvykdoma, orlaivio tipo kvalifikacija suteikiama teisė skraidyti tik pagal VFR.

7. Jei įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo skiltyje įrašyta raidė „M“, pratimą atlikti privaloma.

8. Jei FSTD įtrauktas į patvirtintą orlaivio tipo kvalifikacijai gauti būtina kursą, jis naudojamas per praktinį mokymą ir egzaminą. Patvirtinant kursą atsižvelgiama į šiuos aspektus:

a) FSTD patvirtinimą, kaip nustatyta atitinkamuose VI priedo (ARA dalies) ir VII priedo (ORA dalies) reikalavimuose, ir

b) instruktoriaus kvalifikaciją.

JĖGAINĖS KELIAMŲ ORLAIVIŲ KATEGORIJA		PRAKTINIS MOKYMAS				ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS		
Manevrai/procedūros		OTD	FTD	FFS	PL	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Patikrinta naudojant FFS PL	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
1 DALIS. Priešskrydiniai veiksmai ir patikrinimai								
1.1.	Jėgainės keliamo orlaivio apžiūra iš išorės; kiekvienos tikrintinos dalies vieta ir apžiūros tikslas				P			
1.2.	Pilotų kabinos patikrinimas	P	—>	—>	—>			
1.3.	Įjungimo procedūros, radijo ir navigacijos įrangos patikrinimas, navigacijos ir ryšio dažnių parinkimas ir nustatymas	P	—>	—>	—>		M	
1.4.	Riedėjimas pagal ATC ar instruktoriaus nurodymus		P	—>	—>			
1.5.	Procedūros ir patikrinimai prieš kylant, įskaitant galios patikrinimą	P	—>	—>	—>		M	
2 DALIS. Skrydžio manevrai ir procedūros								
2.1.	Įprasto kilimo pagal VFR profiliai: Kilimo ir tūpimo tako procedūros (trumpojo kilimo ir tūpimo (STOL) ir vertikaliojo kilimo ir tūpimo (VTOL)), įskaitant procedūras esant šoniniam vėjui Pakiliosios sraigtasparnių aikštelės Žemės lygio sraigtasparnių aikštelės		P	—>	—>		M	
2.2.	Kilimas esant didžiausiai leidžiamai kilimo masei (faktinei ar imituojamai)		P	—>				
2.3.1.	Nutrauktas kilimas: — vykdamas kilimo ir tūpimo tako procedūras; — vykdamas pakiliosios sraigtasparnių aikštelės procedūras ir — vykdamas žemės lygio procedūras.		P	—>			M	
2.3.2.	Kilimas imituojant variklio gedimą po apsisprendimo taško: vykdamas kilimo ir tūpimo tako procedūras; vykdamas pakiliosios sraigtasparnių aikštelės procedūras ir vykdamas žemės lygio procedūras.		P	—>			M	
2.4.	Žemėjimas savisuka iki žemės sraigtasparnio režimu (šiam pratimui negali būti naudojamas orlaivis)	P	—>	—>			M Tik FFS	
2.4.1.	Žemėjimas savisuka lėktuvo režimu (šiam pratimui negali būti naudojamas orlaivis)		P	—>			M Tik FFS	

JĖGAINĖS KELIAMŲ ORLAIVIŲ KATEGORIJA		PRAKTINIS MOKYMAS				ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS		
Manevrai/procedūros		OTD	FTD	FFS	PL	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Patikrinta naudojant FFS PL	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
2.5.	Įprasto tūpimo pagal VFR profiliai: kilimo ir tūpimo tako procedūros (STOL ir VTOL) pakiliosios sraigtasparnių aikštelės žemės lygio sraigtasparnių aikštelės		P	—>	—>		M	
2.5.1.	Tūpimas imituojant variklio gedimą po apsisprendimo taško: — vykdant kilimo ir tūpimo tako procedūras; — vykdant pakiliosios sraigtasparnių aikštelės procedūras ir — vykdant žemės lygio procedūras.							
2.6.	Antrasis ratas ar tūpimas po imituojamo variklio gedimo prieš apsisprendimo tašką		P	—>			M	
3 DALIS. Įprastas ir neįprastas toliau išvardytų sistemų veikimas ir procedūros								
3.	Įprastai ir neįprastai veikiančios šios sistemos (gali būti atliekama naudojant FSTD, jei jis patvirtintas šiam pratimui atlikti):						M	Iš šios dalies privalomai parenkami bent 3 elementai.
3.1.	Variklis	P	—>	—>				
3.2.	Slėgis ir oro kondicionavimas (šildymas, vėdinimas)	P	—>	—>				
3.3.	Pito/statinio vamzdelio sistema	P	—>	—>				
3.4.	Degalų sistema	P	—>	—>				
3.5.	Elektros sistema	P	—>	—>				
3.6.	Hidraulinė sistema	P	—>	—>				
3.7.	Skrydžio kontrolės ir balansavimo sistema	P	—>	—>				
3.8.	Priešledžio ir ledo šalinimo sistema, nuo akinimo apsaugančio ekrano šildymo sistema (jei įrengta)	P	—>	—>				
3.9.	Autopiloto/komandinio valdymo sistema	P	—>	—>				
3.10.	Įspėjimo apie smuką arba smukos vengimo įtaisai ir stabilumo didinimo įtaisai	P	—>	—>				
3.11.	Orų radaras, radijo aukščiarnas, atsakiklis, žemės artumo įspėjimo sistema (jei įrengta)	P	—>	—>				

JĖGAINĖS KELIAMŲ ORLAIVIŲ KATEGORIJA		PRAKTINIS MOKYMAS					ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS	
Manevrai/procedūros		OTD	FTD	FFS	PL	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Patikrinta naudojant FFS PL	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
3.12.	Važiuklės sistema	P	————>	————>				
3.13.	APU	P	————>	————>				
3.14.	Radijo prietaisai, navigacijos įranga, prietaisai ir skrydžio valdymo sistemos	P	————>	————>				
3.15.	Užsparnių sistema	P	————>	————>				
4 DALIS. Ypatingosios ir avarinės procedūros								
4.	Ypatingosios ir avarinės procedūros (gali būti atliekama naudojant FTSD, jei jis patvirtintas šiems pratimams atlikti)						M	Iš šios dalies privalomai parenkami bent 3 elementai.
4.1.	Gaisro, pvz., variklio, APU, krovinių skyriaus, įgulos kabinos ar elektros grandinės, gesinimo pratybos, įskaitant evakuaciją, jei taikoma	P	————>	————>				
4.2.	Dūmų kontrolė ir šalinimas	P	————>	————>				
4.3.	Variklio gedimai, išjungimas ir įjungimas iš naujo (šiam pratimui negali būti naudojamas orlaivis), įskaitant OEI perėjimą iš sraigtasparnio režimo į lėktuvo režimą ir atvirkščiai	P	————>	————>			Tik FFS	
4.4.	Degalų nupylimas (imituojamas, jei įrengta)	P	————>	————>				
4.5.	Vėjo poslinkis kylant ir tūpiančiam (šiam pratimui negali būti naudojamas orlaivis)			P			Tik FFS	
4.6.	Imituojamas kabinos slėgio sistemos gedimas/avarinis žemėjimas (šiam pratimui negali būti naudojamas orlaivis)	P	————>	————>			Tik FFS	
4.7.	ACAS įvykis (šiam pratimui negali būti naudojamas orlaivis)	P	————>	————>			Tik FFS	
4.8.	Įgulos nario neveiknumas	P	————>	————>				
4.9.	Transmisijos gedimai	P	————>	————>			Tik FFS	

JĖGAINĖS KELIAMŲ ORLAIVIŲ KATEGORIJA		PRAKTINIS MOKYMAS				ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS		
		OTD	FTD	FFS	PL	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Patikrinta naudojant FFS PL	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
Manevrai/procedūros								
4.10.	Grįžimas į įprastą padėtį iš visiškos smukos (įjungtu ir išjungtu varikliu) ar įsijungus įspėjimo apie smuką prietaisui esant aukštėjimo, kreiserinio skrydžio ir artėjimo tūpti konfigūracijai (šiam pratimui negali būti naudojamas orlaivis)	P	—>	—>			Tik FFS	
4.11.	Kitos avarinės procedūros, nurodytos atitinkamame orlaivio naudojimo vadove	P	—>	—>				
5 DALIS. Skrydžio pagal prietaisus procedūros (atliekamos esant IMC ar imituojant IMC)								
5.1.	Kilimas pagal prietaisus: iš karto atsiplėšus nuo žemės turi būti pereinama į skrydį pagal prietaisus	P*	—>*	—>*				
5.1.1.	Išskrendant po apsisprendimo taško imituojamas variklio gedimas	P*	—>*	—>*			M*	
5.2.	Išskridimo ir atvykimo maršrutų ir ATC nurodymų laikymasis	P*	—>*	—>*			M*	
5.3.	Laukimo procedūros	P*	—>*	—>*				
5.4.	Tikslusis artėjimas tūpti iki ne mažesnio kaip 60 m (200 pėdų) apsisprendimo aukščio	P*	—>*	—>*				
5.4.1.	Rankinis valdymas, be komandinio valdymo sistemos	P*	—>*	—>*			M* (tik per įgūdžių patikrinimo egzaminą)	
5.4.2.	Rankinis valdymas, naudojant komandinio valdymo sistemą	P*	—>*	—>*				
5.4.3.	Naudojant autopilotą	P*	—>*	—>*				
5.4.4.	Rankinis valdymas, imituojant vieno variklio neveikimą; variklio gedimas turi būti imituojamas per galutinį artėjimą tūpti, prieš praskrendant OM, ir tęsiamas iki tūpimo taško arba praleisto artėjimo tūpti procedūros pabaigos	P*	—>*	—>*			M*	
5.5.	Netikslusis artėjimas tūpti iki MDA/H	P*	—>*	—>*			M*	
5.6.	Antrasis ratas veikiant visiems varikliams, pasiekus DA/H ar MDA/MDH	P*	—>*	—>*				

JĖGAINĖS KELIAMŲ ORLAIVIŲ KATEGORIJA		PRAKTINIS MOKYMAS				ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS		
Manevrai/procedūros		OTD	FTD	FFS	PL	Instruktorius inicialai, įrašomi baigus mokymą	Patikrinta naudojant FFS PL	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
5.6.1.	Kitos praleisto artėjimo tūpti procedūros	P*	—>*	—>*				
5.6.2.	Antrasis ratas imituojant vieno variklio neveikimą pasiekus DA/H ar MDA/MDH	P*					M*	
5.7.	Žemėjimas savisuka ir pakartotinis variklio įjungimas esant IMC norint nutūpti ant kilimo ir tūpimo tako tik sraigtašparnio režimu (šiam pratimui negali būti naudojamas orlaivis)	P*	—>*	—>*			M* Tik FFS	
5.8.	Grižimas iš neįprastos padėties erdvėje į įprastą padėtį (priklauso nuo FFS kokybės)	P*	—>*	—>*			M*	

6 DALIS. Papildomi reikalavimai, pagal kuriuos orlaivio tipo kvalifikacija suteikiama teisė artėti tūpti pagal prietaisus iki mažesnio kaip 60 m (200 pėdų) apsisprendimo aukščio (CAT II/III)

6.	Papildomi reikalavimai, pagal kuriuos orlaivio tipo kvalifikacija suteikiama teisė artėti tūpti pagal prietaisus iki mažesnio kaip 60 m apsisprendimo aukščio (CAT II/III). Toliau nurodyti manevrai ir procedūros yra būtinieji mokymo reikalavimai siekiant gauti leidimą atlikti artėjimą tūpti pagal prietaisus iki mažesnio kaip 60 m (200 pėdų) DH. Per toliau nurodytas artėjimo tūpti pagal prietaisus ir praleisto artėjimo tūpti procedūras naudojama visa jėgainės keliamo orlaivio įranga, kuria naudotis būtina mokėti siekiant gauti orlaivio tipo kvalifikacijos, kuria suteikiama teisė vykdyti artėjimą tūpti pagal prietaisus iki mažesnio kaip 60 m (200 pėdų) DH, pažymėjimą.							
6.1.	Kilimo nutraukimas esant mažiausiam leidžiamam RVR		P	—>			M*	
6.2.	Artėjimas tūpti naudojant ILS: imituojamo skrydžio pagal prietaisus sąlygomis iki atitinkamo DH, naudojant skrydžio orientavimo sistemą. Laikomasi standartinių įgulos koordinavimo procedūrų (SOP).		P	—>	—>		M*	

JĖGAINĖS KELIAMŲ ORLAIVIŲ KATEGORIJA		PRAKTINIS MOKYMAS				ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS		
Manevrai/procedūros		OTD	FTD	FFS	PL	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Patikrinta naudojant FFS PL	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
6.3.	Antrasis ratas: po artėjimo tūpti, kaip nurodyta 6.2 dalyje, pasiekus DH. Į mokymą taip pat įtraukiamas antrasis ratas, atliekamas dėl (imituojamo) nepakankamo RVR, vėjo poslinkio, orlaivio nuokrypio, kuris yra didesnis nei sėkmingo artėjimo tūpti leidžiamoji nuokrypa, ar antžeminės/orlaivio įrangos gedimo prieš pasiekiant DH, taip pat antrasis ratas, atliekamas imituojant orlaivio įrangos gedimą.		P	—>	—>		M*	
6.4.	Tūpimas: pagal DH nustatytus vizualiuosius orientyrus po artėjimo tūpti pagal prietaisus. Atsižvelgiant į konkrečią skrydžio orientavimo sistemą atliekamas automatinis tūpimas.		P	—>			M*	
7 DALIS. Papildoma įranga								
7.	Papildomos įrangos naudojimas		P	—>	—>			

E. Specialieji reikalavimai, susiję su dirižablių kategorija

1. Jei vykdomas įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo egzaminas dirižablio tipo kvalifikacijai gauti, prašymo teikėjas turi išlaikyti atitinkamai įgūdžių arba kvalifikacijos patikrinimo 1–5 dalis ir, jei taikytina, 6 dalį. Jei prašymo teikėjas neišlaiko daugiau kaip penkių elementų, jis turi perlaikyti visą egzaminą. Jei prašymo teikėjas neišlaiko penkių ar mažiau elementų, jis turi perlaikyti tik tuos elementus. Jei perlaikydamas egzaminą arba pakartotinai tikrinamas prašymo teikėjas neišlaiko kurio nors elemento arba neišlaiko kurių nors kitų elementų, kurie jau buvo išlaikyti per pirmesnę bandymą, jis turi perlaikyti visą egzaminą arba būti patikrintas pakartotinai. Visos įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo egzaminavimo dalys turi būti išlaikytos per 6 mėnesius.

EGZAMINO SKRYDŽIO NUOKRYPOS

2. Prašymo teikėjas turi įrodyti gebėjimą:
 - a) valdyti dirižablį pagal jo galimybių ribas;
 - b) sklandžiai ir tiksliai atlikti visus manevrus;
 - c) priimti tinkamus sprendimus ir meistriškai valdyti orlaivį;
 - d) taikyti aviacijos žinias;
 - e) nuolat valdyti dirižablį taip, kad niekada nekiltų abejonių, ar procedūra arba manevras bus atliktas sėkmingai;
 - f) suprasti ir taikyti įgulos koordinavimo ir jos narių neveiksnumo procedūras ir
 - g) veiksmingai bendrauti su kitais įgulos nariais.

3. Taikomos toliau nurodytos ribos, pakoreguotos atsižvelgiant į oro sūkurių sąlygas, dirižablio valdomumą ir jo eksploatacines charakteristikas.

a) **Skrydžio pagal IFR ribos:**

Aukštis

Bendruoju atveju ± 100 pėdų

Pradedant kilimą po nutraukto tūpimo
apsisprendimo aukštyje/altitudėje $+ 50/- 0$ pėdų

Mažiausias aukštis/altitudė žemėjant $+ 50/- 0$ pėdų

Maršruto laikymasis

Pagal radijo prietaisus $\pm 5^\circ$

Tikslusis artėjimas tūpti Pusės skalės nuokrypis, azimutas ir tūptinė

Kursas

Per įprastą skrydį $\pm 5^\circ$

Per neįprastą skrydį/avarines situacijas $\pm 10^\circ$

b) Skrydžio pagal VFR ribos:

Aukštis

Bendruoju atveju ± 100 pėdų

Kursas

Per įprastą skrydį $\pm 5^\circ$

Per neįprastą skrydį/avarines situacijas $\pm 10^\circ$

MOKYMO/ĮGŪDŽIŲ PATIKRINIMO/KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINO TURINYS

4. Simbolių reikšmės

P = išmokytas vykdyti įgulos vado, antrojo piloto, taip pat PF ir PM funkcijas, siekiant gauti atitinkamą orlaivio tipo kvalifikaciją.

5. Praktinis mokymas vykdomas naudojant bent nurodyto lygio mokymo įrangą (P) arba gali būti vykdomas naudojant bet kurią aukštesnio lygio mokymo įrangą, kai nurodyta rodyklė (—>).

6. Nurodant naudojamą mokymo įrangą vartojamos šios santrumpos:

FFS = viso skrydžio imituoklis,

FTD = skrydžio treniruoklis,

OTD = kitas treniruoklis,

As = dirižabliai.

- a) Prašymo laikyti įgūdžių patikrinimo egzaminą dirižablio tipo kvalifikacijai gauti teikėjas turi išlaikyti 1–5 dalis ir, jei taikoma, 6 dalį.
- b) Prašymo laikyti kvalifikacijos patikrinimo egzaminą teikėjas, siekiantis pratęsti arba atnaujinti dirižablio tipo kvalifikaciją, turi išlaikyti 1–5 dalis ir, jei taikoma, 6 dalį.
- c) Žvaigždute (*) pažymėti elementai atliekami vykdant skrydį tik pagal prietaisus. Jei per įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo egzaminą ši sąlyga neįvykdoma, orlaivio tipo kvalifikacija suteikiama teisė skraidyti tik pagal VFR.
7. Jei įgūdžių ar kvalifikacijos patikrinimo skiltyje įrašyta raidė „M“, pratimą atlikti privaloma.
8. Jei FSTD įtrauktas į orlaivio tipo kvalifikacijai gauti būtiną kursą, jis naudojamas per praktinį mokymą ir egzaminą. Rengiant kursą atsižvelgiama į šiuos aspektus:
- a) FSTD patvirtinimą, kaip nustatyta atitinkamuose VI priedo (ARA dalies) ir VII priedo (ORA dalies) reikalavimuose, ir

b) instruktoriaus kvalifikaciją.

DIRIŽABLIŲ KATEGORIJA		PRAKTINIS MOKYMAS					ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS	
Manevrai/procedūros		OTD	FTD	FFS	As	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminas laikytas	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
							FFS As	
1 DALIS. Priešskrydiniai veiksmai ir patikrinimai								
1.1.	Priešskrydinis patikrinimas				P			
1.2.	Pilotų kabinos patikrinimas	P	—>	—>	—>			
1.3.	Įjungimo procedūros, radijo ir navigacijos įrangos patikrinimas, navigacijos ir ryšio dažnių parinkimas ir nustatymas		P	—>	—>		M	
1.4.	Atkabinimo nuo stiebo procedūra ir manevravimas ant žemės			P	—>		M	
1.5.	Procedūros ir patikrinimai prieš kylant	P	—>	—>	—>		M	
2 DALIS. Skrydžio manevrai ir procedūros								
2.1.	Įprasto kilimo pagal VFR profilis			P	—>		M	
2.2.	Kilimas imituojant variklio gedimą			P	—>		M	
2.3.	Kilimas, kai svarumas > 0 (svarusis kilimas)			P	—>			
2.4.	Kilimas, kai svarumas < 0 (lengvasis kilimas)			P	—>			
2.5.	Įprasta aukštėjimo procedūra			P	—>			
2.6.	Aukštėjimas iki barometrinio aukščio			P	—>			
2.7.	Barometrinio aukščio atpažinimas			P	—>			
2.8.	Skrydis barometriniame aukštyje ar arti jo			P	—>		M	
2.9.	Įprastas žemėjimas ir artėjimas tūpti			P	—>			
2.10.	Įprasto tūpimo pagal VFR profilis			P	—>		M	
2.11.	Tūpimas, kai svarumas > 0 (svarusis tūpimas)			P	—>		M	
2.12.	Tūpimas, kai svarumas < 0 (lengvasis tūpimas)			P	—>		M	
	Specialiai paliktas tuščias							
3 DALIS. Įprastas ir neįprastas toliau išvardytų sistemų veikimas ir procedūros								
3.	Įprastai ir neįprastai veikiančios šios sistemos (gali būti atliekama naudojant FSTD, jei jis patvirtintas šiam pratimui atlikti):						M	Iš šios dalies privalomai parenkami bent 3 elementai.

DIRIŽABLIŲ KATEGORIJA		PRAKTINIS MOKYMAS					ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS	
		OTD	FTD	FFS	As	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminas laikytas FFS As	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
Manevrai/procedūros								
3.1.	Variklis	P	—>	—>	—>			
3.2.	Kupolo slėgio sistemos	P	—>	—>	—>			
3.3.	Pito/statinio vamzdelio sistema	P	—>	—>	—>			
3.4.	Degalų sistema	P	—>	—>	—>			
3.5.	Elektros sistema	P	—>	—>	—>			
3.6.	Hidraulinė sistema	P	—>	—>	—>			
3.7.	Skrydžio kontrolės ir balansavimo sistema	P	—>	—>	—>			
3.8.	Baliono sistema	P	—>	—>	—>			
3.9.	Autopiloto/komandinio valdymo sistema	P	—>	—>	—>			
3.10.	Stabilumo didinimo įtaisai	P	—>	—>	—>			
3.11.	Orų radaras, radijo aukščiamedis, atsakiklis, žemės artumo išpėjimo sistema (jei įrengta)	P	—>	—>	—>			
3.12.	Važiuklės sistema	P	—>	—>	—>			
3.13.	APU	P	—>	—>	—>			
3.14.	Radijo prietaisai, navigacijos įranga, prietaisai ir skrydžio valdymo sistemos	P	—>	—>	—>			
	Specialiai paliktas tuščias							
4 DALIS. Ypatingosios ir avarinės procedūros								
4.	Ypatingosios ir avarinės procedūros (gali būti atliekama naudojant FTSD, jei jis patvirtintas šiems pratimams atlikti)						M	Iš šios dalies privalomai parenkami bent trys elementai.
4.1.	Gaisro, pvz., variklio, APU, krovinių skyriaus, įgulos kabinos ar elektros grandinės, gesinimo pratybos, įskaitant evakuaciją, jei taikoma	P	—>	—>	—>			
4.2.	Dūmų kontrolė ir šalinimas	P	—>	—>	—>			
4.3.	Variklio gedimai, išjungimas ir įjungimas iš naujo: tam tikrais skrydžio etapais, įskaitant kelių variklių gedimą	P	—>	—>	—>			

DIRIŽABLIŲ KATEGORIJA		PRAKTINIS MOKYMAS					ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS	
		OTD	FTD	FFS	As	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminas laikytas FFS As	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
Manevrai/procedūros								
4.4.	Įgulos nario neveiknumas	P	—>	—>	—>			
4.5.	Transmisijos/pavarų dėžės gedimai	P	—>	—>	—>		Tik FFS	
4.6.	Kitos avarinės procedūros, nurodytos atitinkamame orlaivio naudojimo vadove	P	—>	—>	—>			
5 DALIS. Skrydžio pagal prietaisus procedūros (atliekamos esant IMC ar imituojant IMC)								
5.1.	Kilimas pagal prietaisus: iš karto atsiplėšus nuo žemės turi būti pereinama į skrydį pagal prietaisus	P*	—>*	—>*	—>*			
5.1.1.	Imituojamas variklio gedimas išskrendant	P*	—>*	—>*	—>*		M*	
5.2.	Išskridimo ir atvykimo maršrutų ir ATC nurodymų laikymasis	P*	—>*	—>*	—>*		M*	
5.3.	Laukimo procedūros	P*	—>*	—>*	—>*			
5.4.	Tikslusis artėjimas tūpti iki ne mažesnio kaip 60 m (200 pėdų) apsisprendimo aukščio	P*	—>*	—>*	—>*			
5.4.1.	Rankinis valdymas, be komandinio valdymo sistemos	P*	—>*	—>*	—>*		M* (tik per įgūdžių patikrinimo egzaminą)	
5.4.2.	Rankinis valdymas, naudojant komandinio valdymo sistemą	P*	—>*	—>*	—>*			
5.4.3.	Naudojant autopilotą	P*	—>*	—>*	—>*			
5.4.4.	Rankinis valdymas, imituojant vieno variklio neveikimą; variklio gedimas turi būti imituojamas per galutinį artėjimą tūpti, prieš praskrendant tolimąjį ženklinajamąjį radijo švyturį (OM), ir tęsiamas iki tūpimo taško ar visos praleisto artėjimo tūpti procedūros pabaigos	P*	—>*	—>*	—>*		M*	
5.5.	Netikslusis artėjimas tūpti iki MDA/H	P*	—>*	—>*	—>*		M*	
5.6.	Antrasis ratas veikiant visiems varikliams, pasiekus DA/H ar MDA/MDH	P*	—>*	—>*	—>*			
5.6.1.	Kitos praleisto artėjimo tūpti procedūros	P*	—>*	—>*	—>*			

DIRIŽABLIŲ KATEGORIJA		PRAKTINIS MOKYMAS					ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS	
		OTD	FTD	FFS	As	Instruktoriaus inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminas laikytas FFS As	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
Manevrai/procedūros								
5.6.2.	Antrasis ratas imituojant vieno variklio neveikimą pasiekus DA/H ar MDA/MDH	P*					M*	
5.7.	Grįžimas iš neįprastos padėties erdvėje į įprastą padėtį (priklauso nuo FFS kokybės)	P*	—>*	—>*	—>*		M*	
6 DALIS. Papildomi reikalavimai, pagal kuriuos orlaivio tipo kvalifikacija suteikiama teisė artėti tūpti pagal prietaisus iki mažesnio kaip 60 m (200 pėdų) apsisprendimo aukščio (CAT II/III)								
6.	Papildomi reikalavimai, pagal kuriuos orlaivio tipo kvalifikacija suteikiama teisė atlikti artėjimą tūpti pagal prietaisus iki mažesnio kaip 60 m (200 pėdų) apsisprendimo aukščio (CAT II/III skrydžiai). Toliau nurodyti manevrai ir procedūros yra būtinieji mokymo reikalavimai siekiant gauti leidimą atlikti artėjimą tūpti pagal prietaisus iki mažesnio kaip 60 m (200 pėdų) DH. Per toliau nurodytas artėjimo tūpti pagal prietaisus ir praleisto artėjimo tūpti procedūras naudojama visa dirižablio įranga, kuria naudotis būtina mokėti siekiant gauti dirižablio tipo kvalifikacijos, kuria suteikiama teisė vykdyti artėjimą tūpti pagal prietaisus iki mažesnio kaip 60 m (200 pėdų) DH, pažymėjimą.							
6.1.	Kilimo nutraukimas esant mažiausiam leidžiamam RVR		P	—>			M*	
6.2.	Artėjimas tūpti naudojant ILS: imituojamo skrydžio pagal prietaisus sąlygomis iki atitinkamo DH, naudojant skrydžio orientavimo sistemą. Laikomasi standartinių įgulos koordinavimo procedūrų (SOP).		P	—>			M*	
6.3.	Antrasis ratas Po artėjimo tūpti, kaip nurodyta 6.2 dalyje, pasiekus DH. Į mokymą taip pat įtraukiamas antrasis ratas, atliekamas dėl (imituojamo) nepakankamo RVR, vėjo poslinkio, orlaivio nuokrypio, kuris yra didesnis nei sėkmingo artėjimo tūpti leidžiamoji nuokrypa, ar antžeminės/orlaivio įrangos gedimo prieš pasiekiant DH, taip pat antrasis ratas, atliekamas imituojant orlaivio įrangos gedimą.		P	—>			M*	

DIRIŽABLIŲ KATEGORIJA		PRAKTINIS MOKYMAS					ĮGŪDŽIŲ ARBA KVALIFIKACIJOS PATIKRINIMO EGZAMINAS	
Manevrai/procedūros						Instruktorius inicialai, įrašomi baigus mokymą	Egzaminas laikytas	Egzaminuotojo inicialai, įrašomi baigus egzaminą
		OTD	FTD	FFS	As		FFS As	
6.4.	Tūpimas: pagal DH nustatytus vizualiuosius orientyrus po artėjimo tūpti pagal prietaisus. Atsižvelgiant į konkrečią skrydžio orientavimo sistemą atliekamas automatinis tūpimas.		P	—>			M*	
7 DALIS. Papildoma įranga								
7.	Papildomos įrangos naudojimas		P	—>“				